

ELM

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin orqanı

Qüvvət elmdədir...

Nizami Gəncəvi

HAYKA

Орган Президиума Национальной академии наук Азербайджана

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

№ 11 (1451)

Cümə, 4 aprel 2025-ci il

Qəzet 1984-cü ildən nəşr olunur

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

2025-ci ildə ölkənin ali elmi təşkilatının - Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının təsis edilməsinin 80 ili tamam olur.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası yarandığı vaxtdan etibarən nailiyyətlərlə zəngin bir yol keçmiş, respublikanın elmi-intellektual potensialını milli sərvətə çevirən mərkəz kimi tanınmışdır. Akademiyanın ötən müddət ərzindəki səmərəli fəaliyyətinin əsasında elmin zamanın tələblərinə uyğun prioritet problemlərinin araşdırılması, ən müxtəlif elmi istiqamətlər üzrə yüksək hazırlıqlı kadrların yetişdirilməsi, elmi məktəblərin formalaşdırılması və nüfuzlu beynəlxalq elm qurumları ilə qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi prinsipləri dayanmışdır. Bu gün də Akademiya elm sahəsində dövlət siyasətinin uğurla həyata keçirilməsində fəal iştirak edir, sosial-humanitar tədqiqatlarla cəmiyyətin yeni biliklərə yiyələnməsi və elmi-mədəni səviyyəsinin yüksəldilməsi işinə töhfələr verir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ölkədə elmin inkişafı, bu sahədə fəaliyyətin təşkil və yüksəkixtisaslı kadrlar hazırlanmasında rolunu nəzərə alaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinə dair tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 mart 2025-ci il

Azərbaycan-Almaniya əlaqələrində yeni səhifə

Aprelin 2-də Almaniya Federativ Respublikasının Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayer Azərbaycana rəsmi səfər edib.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayeri və birinci xanım Elke Būdenbenderi qarşılayıblar.

Həmin gün prezidentlərin təkbətək və geniş tərkibdə görüşləri olub. Azərbaycanın və Almaniyanın birinci xanımları da görüşüb.

Görüşdə Prezident İlham Əliyev ikitərəfli gündəliyə daxil olan geniş, əhatəli məsələlərin, eləcə də beynəlxalq məsələlərin müzakirə edildiyini xatırladı. Səfərin çox faydalı, məhsuldar olacağına və ikitərəfli əlaqələrə yeni təkən verəcəyinə əminliyini bildirdi.

Prezident Frank-Valter Ştaynmayer səmimi dəvətə görə təşəkkür edib. Sonuncu səfərinin

xarici işlər naziri qismində 2016-cı ildə olduğunu yada salıb. Qeyd edib ki, Bakıya yenidən qayıtmaq və çox geniş fikir mübadiləsi aparmaq üçün imkana malik olmaq xoşdur.

Görüşdə Orta Dəhliz layihəsi və bu layihədə Azərbaycanın rolu, ölkələrimiz arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib. COP29-un Azərbaycanda yüksək səviyyədə təşkil edildiyi və həmin tədbir zamanı iqlim gündəliyi ilə bağlı mühüm nəticələrin əldə olunduğu vurğulanıb. Söhbət zamanı humanitar əlaqələrin inkişafına toxunulub. Alman icmasının uzun illər Azərbaycanda sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşaması və onlara dövlət səviyyəsində göstərilən yüksək diqqət qeyd edilib.

Görüşdən sonra prezidentlər mətbuata bəyanatlarla çıxış edib, jurnalistlərin suallarını cavablandırdılar.

Dövlətimizin başçısı çıxışında həm təkbətək görüşdə söhbət əsnasında, həm də nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə aparılan danışıqlarda Almaniya-Azərbaycan əlaqələrinin gələcək inkişafının müzakirə edildiyini bildirdi: "Gələcək illərdə öz ticarət dövrümüzün şaxələndirilməsi ilə bağlı daha fəal addımlar atmalıyıq, xüsusilə bərpaolunan enerji sahəsində - harada ki, Almaniya şirkətlərinin çox böyük təcrübəsi var, Azərbaycanın da çox böyük proqramı, planları var. Biz xarici investorların sərmayəsi hesabına 2030-cu ilə qədər bərpaolunan enerji növlərinin istehsal gücünü 6 qıqavata çatdırmaq fikrindəyik və bu, tam realdır, bunun bir hissəsi Avropaya ixrac ediləcəkdir".

Prezident İlham Əliyev keçən il Azərbaycanın COP29 beynəlxalq iqlim konfransına ev sahibliyindən, bu istiqamətdə Almaniya ilə fəal əməkdaşlıqdan, Ermənistanın işğalçı siyasətindən, tarixi Zəfərimizdən və digər beynəlxalq məsələlərdən bəhs edib. Səfərin çox müsbət nəticələrinin olacağına əminliyini ifadə edib.

Sonra Almaniya Prezidenti bəyanatla çıxış edib.

Prezident Frank-Valter Ştaynmayer Almaniya-Azərbaycan münasibətlərinin dərin tarixi köklərə malik olduğunu vurğulayıb. O, almanların Azərbaycandakı fəaliyyətini, kənd təsərrüfatı və sənayenin inkişafına verdikləri töhfələri xatırladı.

Prezident iki ölkə arasında təhsil və elmi əməkdaşlığın genişləndirilməsi, beynəlxalq hüququn qorunması və dünya nizamının təmin olunması məsələlərində ortaq maraqlara sahib olduğunu bildirdi.

Prezident enerji sahəsində əməkdaşlığa toxunub, eyni zamanda, Azərbaycanın ticarət yollarında, xüsusilə Orta Dəhlizdəki roluna diqqət çəkib.

Almaniya Prezidenti Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh prosesi ilə bağlı irəliləyişləri müsbət qiymətləndirib, tərəfləri prosesi sona çatdırmağa çağırıb. Sonda o, bu yolda siyasi iradə və kompromisin vacibliyini vurğulayaraq, Almaniyanın bu prosesi dəstəkləyəcəyini bildirdi.

Daha sonra jurnalistlərin sualları cavablandırılıb.

Həmin gün Heydər Əliyev Mərkəzində məşhur Azərbaycan və alman bəstəkarlarının əsərlərindən ibarət konsert proqramı təşkil olunub. Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Prezident Frank-Valter Ştaynmayer, birinci xanım Elke Būdenbender tədbirdə iştirak edəblər.

Almaniya Prezidenti Frank-Valter Ştaynmayerin ölkəmizə rəsmi səfəri aprelin 2-də başa çatıb.

Prezident İlham Əliyevin AMEA-nın 80 illiyi ilə bağlı Sərəncamı Azərbaycan elminə verilən yüksək dəyərin ifadəsidir

Martın 19-da Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyətinin xüsusi iclası keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, Rəyasət Heyətinin üzvləri, Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdirləri, elmi müəssisə və təşkilatların direktorları və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

Giriş sözü ilə çıxış edən **AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli** Rəyasət Heyətinin xüsusi iclasının Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 18 mart 2025-ci il tarixli Sərəncamının icrası ilə bağlı qarşıda duran vəzifələrə həsr olduğunu bildirdi.

Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, martın 18-də ölkəmizdə ilaxır çərşənbə qeyd olunub, dövlət başçısının sözügedən Sərəncamı isə həyatını, ömrünü elmə həsr edən AMEA əməkdaşları üçün iqiqat bayram əhval-ruhiyyəsi yaradıb. "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncamın alimlərimiz tərəfindən böyük sevinc hissi və minnətdarlıq duyğusu ilə qarşılandığını deyən akademik İsa Həbibbəyli bu mühüm dövlət sənədinin Azərbaycan elminə, Akademiyaya, alimlərimizə verilən ən yüksək qiymətin ifadəsi olduğunu bildirdi. Qeyd edib ki, dövlət başçısının Sərəncamı həm 80 ildə şərəfli tarixi yol keçmiş, Azərbaycan dövlətinin inkişafına, Azərbaycançılıq ideologiyasına, milli kadr hazırlığına öz töhfəsini vermiş, elmi məktəblər yaratmış görkəmli alimlərimizin xidmətlərinə göstərilən yüksək qiymət, həm də Akademiyanın bu gününə və gələcək inkişafına olan ali dəyərin, ehtiramın ifadəsidir.

Akademik İsa Həbibbəyli 80 illik tarixi ərzində bu günə qədər Elmlər Akademiyasının yubileylərinin yalnız 3 dəfə qeyd edildiyini söyləyib. Bildirib ki, ilk dəfə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və qayğısı saye-

sində 1975-ci ildə Akademiyanın 30 illik yubileyi qeyd olunub. Sonrakı mərhələdə isə Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamları ilə 2005 və 2015-ci illərdə AMEA-nın 60 və 70 illik yubileylərinin dövlət səviyyəsində keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Prezident İlham Əliyevin 18 mart 2025-ci il tarixli Sərəncamı ilə Akademiyanın 4-cü dəfə yubiley mərasiminin keçirilməsini söyləyən AMEA rəhbəri 80 illik bu şərəfli yolun qeyd edilməsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini tam bərpa etdiyi bir dövrə təsadüf etməsi ilə daha əlamətdar olduğunu vurğulayıb.

Qeyd edib ki, Sərəncamda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin AR Elm və Təhsil Nazirliyi ilə birgə keçirilməsini müəyyən edilməsi yeni tarixi dövrdə elm və təhsilin inteqrasiyasının daha da genişləndirilməsinə də öz töhfəsini verəcəkdir.

AMEA prezidenti bildirib ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyi çərçivəsində Bakıda və AMEA-nın elmi bölmələri və mərkəzlərinin fəaliyyət göstərdiyi regionlarda, eləcə də qardaş Türkiyədə və Mərkəzi Asiya türk dövlətləri-

nin Elmlər Akademiyalarında tədbirlərin keçiriləcəyini, Azərbaycan elminin keçdiyi şərəfli tarixi yolun yeni nəsə və dünyaya tanıtılacağını söyləyib. Həmçinin yubiley çərçivəsində 20-dən çox fundamental, monoqrafik əsərlərin, biblioqrafik kitabların çap ediləcəyini, bunların içərisində Akademiyaya xarici ölkələrdə tanıtılacaq biləcək kitabın, AMEA-nın keçdiyi inkişaf yolunu əks etdirəcək nəşrin də yer alacağını deyib.

Akademik İsa Həbibbəyli çıxışının sonunda Akademiyanın çoxmimli kollektivi, AMEA-nın Rəyasət Heyəti və öz adından "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında"ki mühüm tarixi əhəmiyyətə malik olan Sərəncam münasibətilə dövlət başçısına dərin minnətdarlığını bildirib, Azərbaycan alimlərinin bundan sonra da Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birlişəcəyini, onun daxili və xarici siyasətini dəstəkləyəcəyini, dövlətimizin inkişafı və milli maraqlarının qorunması yolunda elmi fəaliyyətlərini inamla davam etdirəcəklərini söyləyib.

Sonra **AMEA-nın vitse-prezidenti akademik İradə Hüseynova** Azərbaycan Respublikası Preziden-

tinin "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 18 mart 2025-ci il tarixli Sərəncamını səsləndirib.

Daha sonra dövlət başçısının Sərəncamı ətrafında **AMEA-nın vitse-prezidentləri akademik Rəsim Əliquliyev, akademik İradə Hüseynova, akademik Gövhər Baxşəliyeva, həmçinin akademik-katib akademik Arif Həsimov, AMEA-nın müxbir üzvü Qurban Yetirmişli, professor Kərim Şükürov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Fərhad Quliyev və filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Hikmət Quliyev** çıxışları dinlənilib. Çıxışlarda qeyd olunub ki, Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncamı tarixi hadisədir, Azərbaycan elminə, alimlərimizə, ölkəmizin intellektual təbəqəsinə verilən ən yüksək dəyərdir və bu sənədin Novruz bayramı və Elm günü ərəfəsində imzalanması alimlərimizin iqiqat sevincinə səbəb olub. Həmçinin vurğulanıb ki, sözügedən sənəd həyatını elmə həsr etmiş, ölkəmizdə elmi məktəblər yaratmış görkəmli alimlərimizin adı ilə bağlı

olan elmi ənənələrə qayıdışa da imkan verəcəkdir. Nəticələr qeyd ediblər ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası hər zaman həm Ulu Öndər Heydər Əliyevin, həm də Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə ətəhə olunubdur.

Bundan əlavə, çıxışlarda qeyd olunub ki, son 3 ilə yaxın dövr ərzində Akademiyada aparılan yeniləşmə və islahatlar Milli Elmlər Akademiyasının cəmiyyətdəki nüfuzunun bərpa olunmasına və elminin azərbaycançılıq istiqamətində inkişaf etdirilməsinə öz təsirini göstərib.

Çıxışlardan sonra AMEA-nın çoxmimli kollektivi adından Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıq məktubu ünvanlanıb. Məktubu **AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının şöbə müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Əsmər Əliyeva** səsləndirib.

Tədbirə yekun vuran akademik İsa Həbibbəyli bir daha tarixi sənədə görə dövlət başçısına Azərbaycan alimləri adından minnətdarlığını ifadə edib, Akademiyaya əməkdaşlarını qarşıdan gələn Novruz bayramı və 27 mart - Elm günü münasibətilə təbrik edib.

Suverenlik, süni intellekt və müasir şüur problemi

AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunda "Suverenlik, süni intellekt və müasir şüur problemi" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Hibrid formatda keçirilən konfrans giriş nitqi ilə açan akademik İsa Həbibbəyli tədbirin "Konstitusiyaya və Suverenlikli" nə həsr edildiyini və 27 mart - Elm günü ərəfəsində keçirilməsinin olduqca əlamətdar olduğunu bildirdi. AMEA-nın yaranma tarixi barədə konfrans iştirakçılarına məlumat verən akademik İsa Həbibbəyli 27 mart 1945-ci ildə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının təsis olduğunu, 15 nəfərdən ibarət ilk təsisçilərinin müəyyənləşdirildiyini söyləyib. 4 gün sonra, 31 mart 1945-ci ildə Akademiyanın ilk Ümumi yığıncağının keçirildiyini və iclasda AEA-nın prezidenti, vitse-prezidentləri, akademik-katibinin seçildiyini, Rəyasət Heyətinin 5 nəfərdən ibarət ilk tərkibinin formalaşdırıldığını diqqətə çatdırıb.

Ulu Öndərin 1969-cü ildə hakimiyyətə gəlişi ilə respublikada bütün sahələrdə olduğu kimi, elm sahəsində də mühüm nailiyyətlərin əldə edildiyini vurğulayan akademik İsa Həbibbəyli bu dövrün Akademiyanın tarixində intibah mərhələsi kimi qiymətləndirildiyini, Azərbaycan Elmlər Akademiyasının

SSRİ-nin "Xalqlar dostluğu" ordeninə layiq görüldüyünü vurğulayıb. İntibah dövrünün 1982-ci ilə qədər davam etdiyini bildiren AMEA rəhbəri qeyd edib ki, 1983-1993-cü illər Akademiyanın tarixində tənəzzül, böhran mərhələsi kimi xarakterizə olunur.

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin 1993-cü ildə yenidən hakimiyyətə qayıdışı ilə Akademiyanın da yeniləşmə və təşkilatlanma dövrünə qədəm qoyduğunu deyən nitq bildirib ki, Ümummilli Liderin Sərəncamı ilə 2001-ci ildə "Milli" statusunun verilməsi ilə Elmlər Akademiyası Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına çevrilib.

2003-2022-ci illərdə isə AMEA-nın modernləşdirmə dövrünü yaşadığını

bildirən akademik İsa Həbibbəyli dövlət başçısının diqqət və qayğısı nəticəsində AMEA-nın Yüksək Texnologiyalar Parkının yaradıldığını, Milli Ensiklopediya Mərkəzinin, Mərkəzi Elmi Kitabxananın yeni binasının istifadəyə verildiyini söyləyib.

"2022-ci ildən etibarən isə AMEA yeniləşmə və islahatlar dövrünə qədəm qoyub. Akademiyada dövlət başçısının çağırışlarını, Azərbaycan dövlətinin prioritetlərini və müasir dünya elminə gedən tendensiyaları nəzərə alaraq, daxili imkanlar hesabına, mövcud ştatlar əsasında 50-yə yaxın yeni şöbə yaradılıb. Bunlar sırasında Prezident İlham Əliyevin prioritet olaraq müəyyənləşdirdiyi Qərbi Azərbaycan,

Türk dünyası, rəqəmsal texnologiyalar və süni intellektlə bağlı şöbələr də var", - deyən akademik İsa Həbibbəyli diqqətə çatdırıb.

Ali Baş Komandanın liderliyində Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi Zəfər və antiterror tədbirləri ilə dövlət suverenliyimizin tam bərpa olduğunu, bütün ölkə ərazisində Dövlət Bayrağımızın dalğalandığını deyən nitq Prezident İlham Əliyevin adının Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixinə qızıl hərfərlə yazıldığını bildirdi. Qeyd edib ki, dövlət suverenliyimiz xalqımızın milli sərəvətidir və Akademiyamızın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunda suverenliyimizə gedən yolun fəlsəfəsinə dair önəmli tədqiqatlar aparılır.

Akademik İsa Həbibbəyli çıxışının sonunda alimlərimizin bundan sonra da dövlət başçısının çağırışlarını, Azərbaycan dövlətinin prioritetlərini və dünya elmində gedən tendensiyaları nəzərə alaraq tədqiqatlar aparmaqla ölkəmizin inkişafına öz töhfəsini verəcəyini söyləyib və tədbir iştirakçılarını qarşıdan gələn Novruz bayramı və Elm günü münasibətilə təbrik edərək konfransın işinə uğurlar arzulayıb.

Sonra çıxış edən AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun direktoru f.e.d., prof. İlham Məmmədov bütün sahələrdə olduğu kimi, fəlsəfənin də birbaşa süni intellektlə bağlı olduğunu vurğulayıb.

Konfransda, o cümlədən Türkiyənin Atatürk Universitetinin professoru Kərim Karabulut (onlayn), AMEA-nın Fəlsəfə və Sosiologiya İnstitutunun şöbə müdirləri f.e.d., professor Adil Əsədov, f.ü.f.d., dosent Faiq Ələkbərlı, Pakistanın Sülh və Diplomatik Anlayış İnstitutunun direktoru Dr. Asif Nur, f.ü.f.d., dosent Zöhrə Əliyeva, həmçinin f.e.d., Füzuli Qurbanov, f.e.d. Əbülfəhəs Abbasov, AMEA-nın "Elektron akademiya" şöbəsinin müdiri riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru Fariz İmranov çıxış ediblər.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin Akademiya əməkdaşlarına təbrikləri

Novruz bayramı münasibətilə

Hörmətli həmkarlar!
Sizi xalqımızın ən əziz və qədim bayramlarından biri olan Novruz bayramı münasibətilə ürekdən təbrik edir, hər birinizə sağlamlıq, firavanlıq, uğurlar və ruzi-bərəkət arzulayıram.
Novruz əsrlər boyu xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini, birlik və həmrəylik ruhunu yaşadan, insanlara yeni başlanğıclar, ümidlər və xoş niyyətlər aşılayan müqəddəs bayramlarımızdan biridir.

Novruz bayramı xalqımızın zəngin mədəniyyətinin, dərin köklərə malik milli-mənəvi dəyərlərinin, mehribanlıq və qonaqpərvərlik ənənələrinin təcəssümüdür. Azərbaycan xalqı Novruzunu hər zaman xüsusi təmtəzəqlə, ürəklərdə sevgi və xoş niyyətlə qeyd etmiş, bu bayramı əsrlər boyu milli kimliyinin ayrılmaz hissəsi kimi qoruyub saxlamışdır.
Bu gün müstəqil Azərbaycan dövləti Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi strateji xəttə Prezident İlham Əliyevin liderliyində öz inkişafının ən yüksək dövrünü yaşayır, ölkəmiz dünyanın diqqət mərkəzində olan tədbirlərə ev sahibliyi

edir, beynəlxalq problemlərin həllinə öz töhfəsini verir.
Ali Baş Komandan İlham Əliyevin liderliyində Vətən müharibəsində qazanılmış tarixi Zəfər və lokal antiterror tədbirləri ilə dövlət suverenliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün tam bərpa olunması nəticəsində dedə-baba yurdundan ayrı düşmüş soydaşlarımız öz evlərinə geri qayıdır, Novruz bayramını doğma torpaqlarında yüksək mənəvi ruhla qeyd edirlər.
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının əməkdaşları da ölkəmizdə gedən inkişaf prosesində yaxından iştirak edir və alimlərimiz elmi tədqiqatları, innovativ layihələri və bey-

nəlxalq əməkdaşlıq əlaqələri ilə Azərbaycan elmini yeni mərhələyə daşımaqdadırlar.
Əziz həmkarlar, Novruz təkcə baharın gəlişi deyil, eyni zamanda yenilənmək, inkişaf etmək, yeni zirvələr fəth etmək üçün ruh yüksəkliyi gətirən bir bayramdır. Bu bayram günlərində hər birinizə cansağlığı, ruzi-bərəkət, ailə səadəti və elmi fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram.
Hörmətlə,
İsa HƏBİBBƏYLİ
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik
17 mart 2025-ci il

Elm Günü münasibətilə

Hörmətli Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının əməkdaşları,
Alimlərin peşə bayramı olan Elm Günü münasibətilə Azərbaycan elmi ictimaiyyətini, Milli Elmlər Akademiyasının kollektivini ürekdən təbrik edirəm.
Elm insan zəkasının işığı, cəmiyyətin hərəkətverici qüvvəsi, yeni nəslin formalaşmasında mühüm əhəmiyyətə malik olan ümumbəşəri dəyər və milli sərvətdir.
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında imzaladığı mühüm tarixi əhəmiyyətə malik olan Sərəncam rəqəmsal cəmiyyət kimi xarakterizə olunan indiki mərhələdə Azərbaycan elminin qarşısında yeni üfüqlər açır, dövlət səviyyəsində elm adamlarına göstərilən yüksək diqqəti ifadə edir və qarşıda duran məsul vəzifələri müəyyənləşdirir.
Alimlərimizə və elmimizin gənc qüvvələrinə Azərbaycan elminin inkişaf etdirilməsi yollarında yeni-yeni uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayıram.
Hörmətlə,
İsa HƏBİBBƏYLİ
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik
27 mart 2025-ci il

Ramazan bayramı münasibətilə

Hörmətli həmkarlar!
Sizi müqəddəs Ramazan bayramı münasibətilə ürekdən təbrik edir, hər birinizə sağlamlıq, xoşbəxtlik arzulayıram, uca Yaradan tərəfindən oruc və ibadətlərinizin qəbul olunmasını diləyirəm.
Ramazan bayramı mənəvi dəyərləri, mərhəməti, humanizmi və insanpərvərliyi özündə ehtiva edən müqəddəs bayramdır. Bu bayram günlərində insanlar bir-birinə sevgi, şəfqət və qayğı göstərir, həmrəylik və dostluq bağlarını daha da möhkəmləndirirlər.
Azərbaycan xalqı hər zaman öz dini və mənəvi dəyərlərinə ehtiramla yanaşmış, İslam dininin sülh, ədalət və insansevərlik prinsiplərini həyatının ayrılmaz hissəsinə çevirmiş, ölkəmizdə din və dövlət münasibətləri daim yüksək səviyyədə tənzimlənmişdir. Əsaslı Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş, Prezident İlham Əliyevin uğurla davam etdirdiyi bu siyasət nəticəsində ölkəmizdə dini etiqad azadlığı tam təmin olunur, İslam dininə və ümumilikdə milli-mənəvi irsimizə xüsusi qayğı göstərilir.
Hörmətli həmkarlar, bir daha sizləri təbrik edir, bu mübarək bayramın ailələrinizə ruzi-bərəkət, qəlblərinizə sevinc və mənəvi rahatlıq gətirməsini arzulayıram.
Ramazan bayramınız mübarək olsun!
Hörmətlə,
İsa HƏBİBBƏYLİ
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik
29 mart 2025-ci il

Bizi birləşdirən Novruz

Martın 18-də AMEA-nın Əsas binasında Tarix və Etnologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Bizi birləşdirən Novruz" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA Rəyasət Heyətinin üzvləri, Tarix və Etnologiya İnstitutunun əməkdaşları, Akademiyanın elmi müəssisə və təşkilatlarının nümayəndələri, həmçinin Qazaxıstan, İran və Moldovadan alimlər və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər.

Əvvəlcə Novruz bayramının ruhunu əks etdirən etnoqrafiya və rəsm sərgisinə baxılıb.

Konfransı giriş nitqi ilə açan akademik İsa Həbibbəyli tədbir iştirakçılarını ilaxır çərşənbə və Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib, bu bayramın ölkəmizdə min illərdir qeyd olunduğunu deyib. "Novruz" sözünün etimologiyasına toxunaraq bildirdi ki, bununla bağlı müxtəlif versiyalar var və bunlardan biri də Nuh peyğəmbərlə bağlı əfsanədir. Akademik İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, mifologiyaya əsasən, Nuh pey-

ğəmbər uzun müddət suyun üzərində qaldıqdan sonra havaya uçurduğunu, Azərbaycan mənəblərinə görə qaranquşun, Türkiyə mənəblərində isə göyərçinin dimdiyində yarpaqla qayıtmasından sonra yaxınlıqda quru ərazinin olduğunu güman etmiş, nəhayət quruya çıxdığı gün yazın ilk gününə təsadüf etdiyindən, həmin tarix Novruz bayramı kimi qeyd olunmuşdur. Akademik İsa Həbibbəyli görkəmli tarixçi-etnoqraf, AMEA-nın müxbir üzvü Hacı Qadir Qədirzadənin müxtəlif mənbələrə əsasən, həmin tarixdə gecə ilə gündüzün bərabərləşdiyinə dair nümunələr təqdim etdiyini və mifologiyadakı məlumatlarla səsleşdiyini deyib. Həmçinin "Nov" sözünün Nuh peyğəmbərin adı ilə bağlı olduğunu, bir sıra xalqlarda onun "Nov", "Nou", "Noy" kimi təqdim edildiyini bildirdi. Umumilikdə isə, Novruz bayramının türk xalqlarının ən qədim mərasimlərindən biri olduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli bu əlamətdar hadisənin insanların təbiətin oyanışını dərk etdikləri vaxtdan qeyd edildiyini söyləyib. AMEA rəhbəri bu bayramın adət-ənənələrinin xalqımız tərəfindən min illərdir yaşadıldığını deyərək Ulu Öndər Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə Novruz bayramına Milli Dövlət Bayramı statusu verildiyini söyləyib. Bildirib ki, dahi liderin davamçısı Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev də Novruz bayramına xüsusi həssaslıqla yanaşır, hər il bayram ərəfəsində xalqımızı təbrik edir, bu bayramı xalqımızla bir arada qeyd edir.
AMEA prezidenti Akademiyanın kollektivini əlamətdar günlər münasibətilə təbrik edib, elmimizin inkişafı yolunda fəaliyyətlərində yeni-yeni uğurlar arzulayıb.
AMEA rəhbəri Tarix və Etnologiya İnstitutunun təşkilatçılığı ilə keçirilən "Bizi birləşdirən Novruz" mövzusunda beynəlxalq konfransın işinə uğurlar diləyib.
Sonra AMEA-nın Tarix və Etnoqrafiya İnstitutunun Türk xalqlarının tarixi və etnologiyası şöbəsinin müdiri tarix elmləri doktoru Güllü Yoğlu "Tiva türklərinin Şaqaa bayramı ilə Novruzun ortaq dəyərləri", Qazaxıstanın "Atamın Amanatı" İctimai Təşkilatının həmtəsisçisi, hüquqşünas, Avrasiya Xalqları Assambleyasının Nəsil Mədəniyyəti Komitəsinin həmsədri Əliyə Sağımbayeva "Qazaxıstanda Naurızın keçirilmə tarixi", İranlı alim, Türkiyənin İstanbul Universitetinin əməkdaşı Dr. Mohammad Razzagi "İran türklərində Novruz" və Moldovanın Mədəniyyət Mirası İnstitutundan filologiya elmləri doktoru, dosent Yevdokiya Soroçanu "Qaqazların ilkyaz yortuları" mövzusunda məruzələrlə çıxış ediblər.
Sonda konfrans iştirakçılarının müşayiətilə ilaxır çərşənbə və Novruz bayramı münasibətilə bayram tonqalı qalanıb. Tonqal ətrafında qazaxların xalq çalğı aləti olan dombarda bayram musiqisi ifa olunub və xatirə şəkilləri çəkilib.

AMEA ilə Beynəlxalq Türk Akademiyasının əlaqələri genişləndirilir

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti akademik Şahin Mustafayevlə görüşüb.

Görüş zamanı Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyinin qeyd edilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Söhbət zamanı milli elmi məktəblərin, görkəmli elm adamlarının yetişib formalaşması istiqamətində Akademiyanın missiyası xüsusi vurğulanaraq AMEA-nın keçdiyi şəərəfli tarixi yola nəzər salınıb, iki elmi təşkilatın iştirakı ilə müştərek tədbirlərin keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışılıb.

Görüşdə Türk dünyası ölkələrinin elmi qurumları arasında əlaqələrin yüksəlmə xətlə inkişaf etdiyini diqqətə çatdırılıb, bu əlaqələrin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi istiqamətində AMEA-nın və Beynəlxalq Türk Akademiyasının fəaliyyətindən söhbət açılıb.

Həmçinin gələn il Birinci Türkoloji Qurultayın 100 illik yubileyinin qeyd olunması məqsədilə birgə fəaliyyət istiqamətləri haqqında fikir mübadiləsi aparılaraq yubileyin böyük tarixi əhəmiyyət kəsb etdiyi diqqətə çatdırılıb.

Görüş zamanı bir sıra elmi istiqamətlər üzrə AMEA ilə Beynəlxalq Türk Akademiyasının qarşılıqlı əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi barədə müvafiq razılıq əldə olunub.

Akademik İsa Həbibbəylinin Nobel mükafatçısı Han Kang haqqında məqaləsi "Literaturnaya qazeta"da çap olunub

AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəylinin 2024-cü ildə ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatına layiq görülmüş əsərlərdən olan Cənubi Koreya yazıçısı Han Kangın "Vegetarian" romanı haqqında yazdığı "Anlamağın ağır yükü" adlı məqaləsi "Literaturnaya qazeta"nın 2-8 aprel 2025-ci tarixli sayında çap olunub.

Məqalədə Han Kangın yaradıcılığı Azərbaycan ədəbiyyatı ilə müqayisədə təhlil olunub, "Vegetarian" romanından yeni dövr dünya ədəbiyyatının ədəbi hadisələrindən biri kimi bəhs edilib.

Akademik İsa Həbibbəylinin "Literaturnaya qazeta"da çıxmış "Anlamağın ağır yükü" məqaləsi ilk dəfə Azərbaycanda "Ədəbiyyat qəzeti"ndə "Anlamağın dərindən mahiyyəti" adı ilə oxuculara çatdırılıb.

Azərbaycan ərazisi (1918-2025)

AMEA-da kitab təqdimatı

AMEA-nın Rəyasət Heyətində Milli Məclisin deputatı, tarix elmləri doktoru, dosent Vasif Qafarov və Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini, Azərbaycan Respublikasının Hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev "Azərbaycan ərazisi (1918-2025)" monoqrafiyasının təqdimat mərasimi keçirilib.

qoyulur.

Akademik İsa Həbibbəyli nəşrdə Azərbaycan Respublikasının Hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev tərəfindən isə baş verən tarixi hadisələrin hüquqi aspektlərinə toxunulduğunu və faktlara hüquqi-siyasi qiymətin verildiyini diqqətə çatdırıb.

Akademik İsa Həbibbəyli 1918-2025-ci ilin tarixi mənzərəsini əks etdirən bu nəşrin Azərbaycan tarixşünaslığına mühüm töhfə olduğunu, dövlət başçısının elan etdiyi Qərbi Azərbaycana qayıdış konsepsiyası ilə səs-ləşdiyini bildirib, kitabın humanitar və ictimai elmlərin mütəxəssisləri üçün mötəbər elmi mənbə olacağını vurğulayıb.

Daha sonra kitabın müəllifləri Vasif Qafarov və Xanlar Vəliyev geniş məruzə ilə çıxış edərək ərsəyə gətirdikləri elmi əsəri ictimaiyyətə təqdim ediblər.

Müəlliflər müasir müstəqil Azərbaycanın mövcudluğunun səbəkarının Ümummilli Lider Heydər Əliyev olduğunu vurğulamaqla, onun ən layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin dühası və qətiyyəti, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın dəstəyi və qayğısı, xalqımızın müdriyyəti və əzmkarlığı, hərbiçilərimizin şücaəti və qəhrəmanlığı sayəsində Azərbaycanın tarixi torpaqlarının işğaldan azad edilməsindən söz açıblar. Bildirilib ki, bütün bunlar təqdimatı keçirilən kitabda da öz əksini tapıb. Bu kitabda Azərbaycanın tarixi ərazisinin ümumi mənzərəsinə nəzər salınıb, Azərbaycan Cümhuriyyətinin (1918-1920) ərazisi, onun ümumi sahəsi və sərhədlərinin

əhatəsi öyrənilib. Kitabda 1920-ci ilin aprel işğalından sonrakı sovet dövründə Azərbaycan SSR ərazilərinin Ermənistanla verilməsi prosesi konkret faktlar və dövrün ilkin arxiv sənədləri əsasında araşdırılıb. Monoqrafiyada Azərbaycan Cümhuriyyətinin 114 min kvadratkilometr ərazisinin Azərbaycan SSR dövründə 86,6 min kvadratkilometrə endirilməsi və Azərbaycanın ərazisinin xalqın iradəsinə zidd olaraq onun əlindən alınması prosesinin obyektiv mənzərəsi yaradılıb.

Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun müavini, Azərbaycan Respublikasının Hərbi prokuroru, ədliyyə general-leytenantı Xanlar Vəliyev sözügedən araşdırmanın aysberqin görünən tərəfi olduğunu vurğulayaraq, tarixən Azərbaycan ərazilərinin işğala, xalqının soyqırımına məruz qalması faktlarının, ermənilərin Azərbaycanın müxtəlif ərazilərinə yerləşdirilməsi prosesinin mütəxəssislər tərəfindən birgə kompleks araşdırılmasına zərurət olduğunu bildirib.

Tədbirdə, həmçinin Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri tarix elmləri doktoru, professor Anar İsgəndərov, AR ETN Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun baş direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Misir Mərdanov, AMEA Tarix və Etnologiya İnstitutunun direktoru tarix elmləri doktoru, professor Kərim Şükürov, Milli Məclisin deputatı siyasi elmlər doktoru, professor Hikmət Babaoğlu və Bakı Dövlət Universitetinin kafedra müdiri akademik Abel Məhərrəmov çıxış edərək kitabda tədqiq olunan problemin aktuallığını vurğulayaraq, əsərdə böyük elmi yeniliklər imza atıldığını, yeni elmi müddəalar irəli sürüldüyünü və onların konkret dəlillərlə əsaslandırıldığını yüksək qiymətləndiriblər. Eyni zamanda kitabın Azərbaycan, Qafqaz və beynəlxalq münasibətlər tarixi ilə məşğul olan mütəxəssislər, bu ixtisas üzrə təhsil alan tələbə və magistrantlar, eləcə də yaxın keçmişimizin tarixi ilə maraqlanan geniş oxucu dairəsi üçün çox faydalı olacağını qeyd ediblər.

Daha sonra Hərbi prokuror Xanlar Vəliyev çıxış edərək tədbirin təşkilinə görə Akademiya rəhbərliyinə və iştrakçılara minnətdarlığını bildirib.

Qədim insan məskənlərinin mühafizəsi: təhdidlər və müasir yanaşmalar

Akademik İsa Həbibbəyli Bakıda keçirilən beynəlxalq konfransda çıxış edib

Heydər Əliyev Mərkəzində Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə "Qədim insan məskənlərinin mühafizəsi: təhdidlər və müasir yanaşmalar" mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilib.

İki gün davam edən konfransda bir sıra ölkələrdən elm adamları, tədqiqatçılar, ekspertlər, eləcə də qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və media nümayəndələri bir araya gəliblər. İştrakçılar əvvəlcə Azərbaycan ərazisindəki qədim yaşayış məskənlərindən aşkar olunan eksponatlardan ibarət sərgi ilə tanış olublar.

Beynəlxalq konfransın iştrakçılarına salamlayan mədəniyyət naziri Adil Kərimli bildirib ki, Azərbaycanın zəngin mədəni irsinin ən qiymətli elementini ölkəmizdə yerləşən tarixəqədərki insan məskənləri təşkil edir.

Adil Kərimli qeyd edib ki, Azərbaycan hökuməti Prezidentin iradəsi və tapşırığı ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri həyata keçirir. Bu tədbirlər həm də mədəniyyətimizin yenidən dirçəlməsinə hesablanır.

Konfransın əhəmiyyətini qeyd edən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, bu tədbir gələcəkdə ölkəmizin ərazisindəki tarixi abidələrin tədqiqinə və təbliğinə öz töhfəsini verəcək. Dünyada bərabəri olmayan Azix mağarası haqqında məlumat verən akademik deyib ki, ermənilərin torpaqlarımızın işğalı nəticəsində Qarabağdakı bütün tarixi mirasımızla yanaşı, bu abidəyə də böyük ziyan dəyib. Vətən müharibəsində qazandığımız tarixi Qələbədən sonra bu ərazilərdəki abidələrin tədqiqinə xüsusi önəm verilir. Son iki ildə Azix mağarasında Azərbaycan və xarici mütəxəssislərin iştrakı ilə ciddi tədqiqat işləri aparılmaqdadır.

Konfransda Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Aktotı Raimkulova, Türk Akademiyasının prezidenti professor Şahin Mustafayev, TÜRKSOY-un Baş katibi Sultan Raev, UNESCO-nun mədəniyyət və fəvqəladə hallar üzrə direktoru Krista Pikkat və İOT Mədəniyyət İnstitutunun prezidenti Saad S.Xan çıxış edərək konfransın işinə uğurlar arzulayıblar.

Açılış mərasiminin iştrakçıları konfransın mövzusunda həsr olunmuş videoçarxa baxıblar.

Beynəlxalq konfrans işini "Qədim insan məskənləri: mədəni irs bəşəriyyətinin beşiyi kimi", "Dəyişən iqlim və silahlı münaqişə şəraitində qədim insan məskənləri", "Azərbaycanın qədim insan məskənləri dünya irsinin bir hissəsi kimi" mövzuları üzrə panel iclaslarla davam etdirib.

Müzakirələr çərçivəsində mövcud beynəlxalq mexanizmlər və milli sayələr nəzərdən keçirilib, ən yaxşı təcrübələr və təkmilləşdirilməli sahələr müəyyən edilib.

Ədəbiyyat İnstitutunun qarşısında duran vəzifələr müzakirə edilib

Martin 18-də AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi Şurasına növbəti iclası keçirilib.

İclası AMEA-nın prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru akademik İsa Həbibbəyli açaraq Ədəbiyyat İnstitutunun əməkdaşlarını Azərbaycan xalqının milli birlik bayramı olan, həm də baharın gəlişindən, təbiətin oyanışından xəbər verən Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib, kollektivə ən xoş arzularını çatdırıb.

Sonra Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin böyük elmi işçisi Mənzər Niyarlı (Hüseynova) 75 və Türk xalqları ədəbiyyatı şöbəsinin əməkdaşı Suqrət Məmmədovun 60 illik yubileyi münasibəti ilə Fəxri fərmanlar təqdim edilib.

Tədbirdə elmi-təşkilati məsələlərdən danışan akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Üzeyir Hacıbəylinin 140 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 3 fevral 2025-ci

il tarixli Sərəncamının icrası ilə bağlı Rəyasət Heyətinin iclasında AMEA-nın Tədbirlər planının təsdiq edildiyini bildirib. O, Sərəncamın icrasından irəli gələn məsələlərin həllini təmin etmək məqsədilə Akademiyanın elmi müəssisə və təşkilatlarında, regional elmi bölmə və mərkəzlərdə akademik Üzeyir Hacıbəylinin anadan olmasının 140-cı ildönümü ilə bağlı müxtəlif konfrans

və elmi sessiyaların keçiriləcəyini, virtual sərgilərin təşkil olunacağını, eləcə də bir sıra monoqrafik nəşrlərin çap ediləcəyini söyləyib. Akademik İsa Həbibbəyli dahi Azərbaycan bəstəkari Üzeyir Hacıbəylinin 140 illiyi ilə bağlı Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun qarşısında duran vəzifələrdən bəhs edib.

Prezident İlham Əliyevin "Bəxtiyar Vahabzadənin 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" 21 fevral 2025-ci il tarixli Sərəncamını xatırladan akademik İsa Həbibbəyli dövlət başçısının müvafiq Sərəncamından irəli gələn vəzifələrin icrası çərçivəsində Xalq şairi, akademik Bəxtiyar Vahabzadənin yaradıcılığını müstəqillik, Azərbaycançılıq ideologiyası və istiqlal düşüncəsi nöqtəyi-nəzərindən daha dərinləndirən tədqiq etməyin vacibliyini vurğulayıb. O, Sərəncamın işığında AMEA üzrə şairin yubileyinə həsr olunan silsilə tədbirlərin keçiriləcəyini, yeni nəşrlərin hazırlanacağını söyləyib, bu istiqamətdə Ədəbiyyat İnstitutunun qarşısında duran vəzifələrdən danışdı.

Sonra institutun əməkdaşları - doktorant Zərin Vəliyeva və dissertant Nəzrin Əliyeva Polşanın Byalistok Universitetində keçdikləri ixtisasartırma kursundakı fəaliyyətləri haqqında ətraflı məlumat veriblər.

Tədbirdə institutun Füzulışünaslıq sektorunun müdiri fil.e.d. Ataəmi Mirzəyev "Azərbaycan bədii tərcümə tarixində Füzuli zirvəsi", Dünya ədəbiyyatı və komparativistika şöbəsinin aparıcı elmi işçisi fil.f.d. Mələhət Qədirovanın "Belarus xalq nağılları" və Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı və yazılı abidələr şöbəsinin elmi işçisi Orxan İsayevin "Kərküklü Növrəs Qədim (həyatı və yaradıcılığı, "Tarixçeyi-Növrəs" əsəri, qezəlləri)" kitablarının çapa tövsiyə olunmasına dair qərarlar qəbul edilib.

Elmi katib, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru dosent Aygün Bağırılı 14 fevral 2025-ci il tarixində "Elm" qəzetində dərc olunmuş elana əsasən seçkilərin keçirilməsi barədə məlumat verib.

Sonda bir sıra cari məsələlərə baxılıb.

Nizami Gəncəvi və Gəncə

Dahi Nizami Gəncəvinin vəfatının 816-cı ildönümü münasibətilə beynəlxalq onlayn konfrans

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Gəncə Bölməsinin təşəbbüsü, Türkiyə və Özbəkistandakı səfirliklərimizin nəzdindəki Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzlərinin dəstəyi ilə Türk dünyasının böyük mütəfəkkiri, dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin anım gününə həsr edilmiş "Nizami Gəncəvi və Gəncə" mövzusunda beynəlxalq vebinar keçirilib.

Onlayn konfransdan əvvəl AMEA-nın Gəncə Bölməsinin əməkdaşları böyük mütəfəkkirin məqbərəsini və Muzeyini ziyarət ediblər.

Konfransın moderatoru AMEA-nın Gəncə Bölməsinin elmi işlər üzrə sədr müavini, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Əlimuxtar Muxtarov tədbirin proqramını iştirakçıların nəzərinə çatdırıb, bugünkü çıxış və təkliflərin Nizami fəlsəfəsinin bəşəri tutumuna, dünyada tanınan şairin doğma yurdu, milli ruhumuzun ayrınsız olan Gəncə və onun mənəvi mühiti ilə bağlılığına həsr olunduğunu vurğulayıb.

Beynəlxalq tədbirin iştirakçıları AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli salamlayıb və dahi mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin doğma yurdunda bu xeyirxah və elmi baxımdan dəyərli tədbirin təşkilinə görə Türkiyə və Özbəkistandakı Azərbaycan Mədəniyyət mərkəzlərinə, həmçinin AMEA-nın Gəncə Bölməsinin əməkdaşlarına təşəkkür edib. Akademik İsa Həbibbəyli beynəlxalq vebinarın Nizamişünaslığın ayrı-ayrı sahələrinə müəyyən töhfələr verəcəyinə inamını ifadə edib.

Tədbirdə AMEA-nın Gəncə Bölməsinin sədri, akademik Fuad Əliyev dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvinin anım gününə həsr olunan beynəlxalq tədbirin iştirakçıları Gəncə ziyalıları adından salamlayıb. O, yüzlərlə minlərlə kilometr məsafələri birləşdirən bu beynəlxalq görüşün dahi şairin yaradıcılığı, əsərlərində bəşəriyyətə çatdırdığı və bu gün də aktual olan humanist ideyalarının işığında keçirildiyini diqqətə çatdırıb, yaxından və uzaqdan bu tədbirə qatılan alim və tədqiqatçılara uğurlar diləyib.

Tədbirdə Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin müdiri akademik Nizami Cəfərov çıxış edərək, ölkəmizə xüsusi rəğbət bəsləyən qardaş ölkələrin təmsilçilərinin Nizami işindəki görüşündən məmnunluğunu ifadə edib.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru filologiya elm-

ləri doktoru, professor Mahirə Hüseynova çıxışında bu cür tədbirləri alimlərimizin digər ölkələrdəki həmkar və həmfikiriləri ilə səmərəli əlaqələrinin nümunəsi kimi dəyərləndirib.

Türkiyədəki Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru Samir Abbasov qardaş ölkədə Nizami Gəncəvi irsinin tədqiqi və təbliği ilə bağlı reallaşdırılan layihələrdən danışdı. O, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə dahi şairin 880 illiyi münasibətilə 2021-ci ilin "Nizami Gəncəvi ili" elan olunmasını və bu məqsədlə ölkəmizdə, habelə dünyada Nizami Gəncəviyə dair mühüm tədbirlərin keçirildiyini bildirdi.

Samir Abbasov Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə xarici ölkələrdəki Azərbaycan Mədəniyyət mərkəzlərinin klassik irsimizin tədqiqi, dünya dillərinə tərcüməsi və daha geniş tanınması istiqamətində işlər həyata keçirdiklərini vurğulayaraq, hazırda Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin layihəsi ilə Nizami Gəncəvinin "Xəmsə"sinin Türkiyə türkcəsinə tərcüməsinin həyata keçirildiyini qeyd edib.

Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Akif Marifli də çıxışında Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətlərini, klassik irsinin qardaş Özbəkistanda böyük maraqla qarşılandığını, xüsusən Nizami Gəncəvi və özünü onun mənəvi şagirdi hesab etmiş Əlişir Nəvainin yaradıcılıq və fəlsəfi dünyasının dərinə öyrənilməsinə diqqət çəkib.

Sonra vebinarın məruzələri dinlənildi.

Kəşmir Universitetinin professoru Naseem Ahmad Shah, Ərzurum Atatürk Universitetinin professoru Nimet Yıldırım, Özbəkistan Əlişir Nəvai adına Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin professoru Nurbay Cabbarov, İstanbul Yıldız Texnik Universitetinin professoru Suleyman Doğan, Daşkənd Dövlət Özbək Dili və Ədəbiyyatı Universitetinin baş müəllimi, filologiya elmləri doktoru Gülbahar Aşurova, Təbriz Universitetinin professoru Sədyar Vəzifə (Eloğlu), AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Nizamişünaslıq şöbəsinin dosenti Zəhra Allahverdiyeva, Əlyazmalar İnstitutunun böyük elmi işçisi Rəuf Şeyxzamanlı, Qarabağ Universitetinin Filologiya kafedrasının müdiri, filologiya elmləri doktoru Əzizağa Nəcəfzadə və AMEA Gəncə Bölməsinin Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Simuzər Qafarlı çıxış ediblər.

Azərbaycan-Çin strateji tərəfdaşlığı: Qlobal Cənubda konsolidasiya və əməkdaşlığın təşviqi

Aprelin 2-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) təşkilatçılığı ilə "Azərbaycan-Çin strateji tərəfdaşlığı: Qlobal Cənubda konsolidasiya və əməkdaşlığın təşviqi" mövzusunda konfrans keçirilib.

Tədbirdən əvvəl YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Üliyyə Hamzəyevanın ötən il Çin Xalq Respublikasına (ÇXR) səfər təəssüratlarından ibarət rəsmi əsərləri nümayiş olub.

Konfransda əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin, Azərbaycan və Çin Xalq Respublikasının müstəqilliyi və suverenliyi uğrunda canlarını qurban vermiş vətən övladlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Sonra Çin Xalq Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirilib.

Konfransın moderatoru, Milli Məclisin deputatı Pərvin Kərimzadə Azərbaycanla Çin arasında əlaqələrin dinamik inkişaf etdiyini bildirdi.

Çıxış edən YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov dəvəti qəbul edərək ölkəmizə səfərə gəlmiş Çin Kommunist Partiyasının nümayəndə heyətinə təşəkkürünü bildirdi və konfransın işinə uğurlar arzulayıb.

Çin Kommunist Partiyası (ÇKP) Mərkəzi Komitəsinin üzvü, Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Lü Tzyanqao çıxış edərək Yeni Azərbaycan Partiyasının dəvəti ilə Azərbaycana səfər etməkdən məmnunluğunu ifadə edib. O, xalqlarımızın mədəniyyətinin bir-birinə yaxın olduğunu vurğulayaraq bildirdi ki, Çin xalqı Azərbaycan xalqının mədəni irsi ilə tanışdır.

Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin müavini, Milli Məclis sədrinin birinci müavini Əli Əhmədov isə çıxışı zamanı bildirdi ki, Azərbaycan-Çin əməkdaşlığı xalqlarımızın mənafelərinə uyğundur.

Çıxış edən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik İsa Həbibbəyli bildirdi ki, Azərbaycan-Çin əməkdaşlığının əsasını Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub: "Ümummilli Lider ölkəmizdə siyasi hakimiyyətə qayıdışından təxminən bir il sonra - 1994-cü ildə Çin Xalq Respublikasına rəsmi səfər etmişdir.

Heydər Əliyev bu səfəri ilə həm də inkişafın Çin modelinin əhəmiyyətə böyük dəyər verdiyini nümayiş etdirmişdir".

İsa Həbibbəyli qeyd edib ki, Ümummilli Liderin 1994-cü ildə Çin Xalq Respublikasına səfəri zamanı Pekin İctimai Elmlər Akademiyasında böyük tarixi əhəmiyyətə malik çıxışı, əslində, yenidən müstəqillik qazanan Azərbaycan dövlətinin dünyaya tanınması demək idi: "Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çin Xalq Respublikasının Sədri ilə keçirdiyi görüşlər və iki ölkə arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamənin qəbulu dövlətlərarası əməkdaşlığı yeni inkişaf mərhələsinə çatdırmışdır. Hazırda iki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən elm və təhsil sektorlarında mühüm tədbirlər həyata keçirilib. Ölkəmizin yüksək reytingə malik təhsil ocaqlarında Çin dili üzrə yüksəkixisaslı mütəxəssislər hazırlanıb. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının bir sıra institutlarında Azərbaycan-Çin əlaqələrinə həsr olunmuş genişmiqyaslı tədqiqatlar aparılıb. Bu istiqamətdə Azərbaycan alimləri Çindəki analoqi qurumlarının nümayəndələri ilə birgə ortaqlayihələr həyata keçirilib".

Çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının rektoru Urxan Ələkbərov vurğulayıb ki, Azərbaycan və Çin arasında çoxşaxəli əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi olduqca vacibdir.

Milli Məclis deputatı Fariz İsmayilzadə çıxışında bildirdi ki, Azərbaycan-Çin münasibətləri uğurla inkişaf edir. O, Çin-Azərbaycan münasibətlərinin siyasi sahədə möhkəm təməl üzərində qurulduğunu diqqətə çatdırıb.

Konfransa yekun vuran YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bir daha Çin Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin üzvü, Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Lü Tzyanqaoya ölkəmizə səfərinə görə təşəkkürünü bildirərək bu səfərin istər partiyalarımız, istərsə də ölkəmiz arasında əməkdaşlığın inkişafına mühüm töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Konfrans Yeni Azərbaycan Partiyasının Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

Aşıq sənətində milli-mənəvi dəyərlər

Martin 17-də AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) XX əsr Azərbaycan aşıq sənətinin görkəmli nümayəndəsi Mikayıl Azaflının 100 illik yubileyi ilə əlaqədar "Aşıq sənətində milli-mənəvi dəyərlər" mövzusunda beynəlxalq elmi simpozium işə başlayıb.

Tədbir AMEA-nın Folklor İnstitutu, Qars Qafqaz Universiteti Dövlət Konservatoriyası, Ankara Musiqi və Gözəl Sənətlər Universiteti Aşıq Ənənəsi Təbiiq və Araşdırma Mərkəzi, Tovuz rayon Xeyriyyə Cəmiyyəti və Dünya Qarapaq Türkləri Vəqfinin birgə təşkilatçılığı ilə gerçəkləşib.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları Ulu Öndər Heydər Əliyevin MEK-in foyesindəki büstü önünə gül dəstələri düzüb, dahi rəhbərin əziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Simpoziumu giriş nitqi ilə açan AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli qüdrətli söz ustası Mikayıl Azaflının həyat və yaradıcılığında danışdı, onun Azərbaycanın saz sənətinin tanınması və inkişafındakı əvəzsiz xidmətlərindən bəhs edib. O, "Konstitusiyaya və

Suverenlik İli"ndə keçirilən tədbirin Azərbaycanın tam suverenliyi şəraitində, həm də ümumilikdə müstəqillik dövründə Mikayıl Azaflı sənətinin yenidən öyrənilməsi, onun irsinin daha dərinə tədqiq olunması baxımından böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini vurğulayıb.

Azərbaycan aşıq sənətinin qədim tarixə və zəngin ənənələrə malik olduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli Türk dünyasının böyük şəxsiyyətlərindən olan Dədə-Qorquddan başlayaraq bugünkü Azərbaycanda aşıq sənətinin yazılı ədəbiyyatla paralel şəkildə inkişaf etdiyini və özünün böyük simalarını yetişdirdiyini söyləyib.

"Türk dünyasında aşıq sənəti möhkəm təməllərə dayanır və Türk xalqının zəngin mədəniyyətinin sübutudur", - de-

yə bildirən akademik İsa Həbibbəyli vurğulayıb ki, aşıq sənətinin əsasını Türk dünyasında Dədə-Qorqud qoymuşdur. "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanı tarixdə türk dünyasının vəhdətini qoruyub saxlayan ortaqlayimiyətimiz və ədəbiyyatımızdır.

O, Türk dünyasında aşıq sənətinin inkişafında Azərbaycanın aparıcı yer tutduğunu söyləyib. Qeyd edib ki, qədim zamanlardan bugünkü bütün inkişaf dövrlərində Azərbaycan xalqı özünün Dədə Qorqud, Aşiq Qurbani, Xəstə Qasım, Aşiq Abbas Tufarqanlı, Aşiq Peri, Aşiq Ələsgər kimi ustad aşıqlarını yetişdirib. Aşıq sənətinin zirvəsi olan Aşiq Ələsgər öz yaradıcılığı ilə bu sənətin böyük ənənələrini layiqincə yaşadıb.

Sovet dövründə də aşıq sənətinin inkişaf etdiyini və Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin yaradıldığını söyləyən akademik İsa Həbibbəyli aşıq sənətinin ustadlarından sayılan Aşiq Şəmşir və Mikayıl Azaflı kimi qüdrətli söz ustalarının aşıq sənətini daha da zənginləşdirdiklərini qeyd edib. O, Mikayıl Azaflı yaradıcılığının hələ sovetlər birliyi dövründə xalqın milli-mənəvi varlığının təbliğinə həsr olunduğunu diqqətə çatdırıb.

Sonra AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun professoru Qəzənfər Paşayev, Ərzincan Binəli Yıldırım Universitetinin professoru Ali Kafkayalı və Almaniyadan olan tədqiqatçı aşıq Ozan Şiar Ağdaşanın məruzələri dinlənildi.

Məruzələrdə Mikayıl Azaflı yaradıcılığının Azərbaycan mədəniyyəti üçün əhəmiyyətindən və onun aşıq sənətinə verdiyi töhfələrdən bəhs olunub. Bildirilib ki, Mikayıl Azaflı böyük çoxşaxəli yazıb-yaradan, aşıq sənətini inkişaf etdirən, sağlığında klassikləşən ustad aşıq olub. O, təkə aşıq sənətini kamil bilməyi ilə deyil, eləcə də şairlik təbiiyə malik olmağı ilə seçilib.

Daha sonra Folklor İnstitutunun direktoru filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Hikmət Quliyev çıxış edib. O, XX əsr Azərbaycan aşıq sənətinin görkəmli simalarından olan Mikayıl Azaflının yaradıcılığına nəzər salaraq bildirdi ki, ustad sənətkar folklorumuzun, musiqi mədəniyyətimizin yayılmasında, sevilməsində, dilimizin saf, təmiz, duzlu və şirin olmasında böyük xidmətlər göstərib.

Beynəlxalq elmi simpozium öz işini 8 bölmə iclası üzrə davam etdirir.

Tədbirin yekununda Aşıq Mikayıl Azaflı yaradıcılığına həsr olunmuş konsert proqramı təqdim olub.

Qeyd edək ki, hibrid formatda gerçəkləşdirilən simpoziuma Azərbaycanla yanaşı, Türkiyə, Qırğızıstan, Qazaxıstan, Almaniya və digər ölkələrdən 50-dən çox alim və tədqiqatçı qatılıb.

Azərbaycanın elm məbədi

AMEA-nın 80 illiyi və Elm gününə həsr olunmuş konfrans

AMEA-nın Naxçıvan Bölməsində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yaradılmasının 80 illiyinə və 27 mart - Elm Gününə həsr olunmuş elmi konfrans keçirilib.

"Azərbaycanın elm məbədi" adlı elmi konfrans AMEA-nın Naxçıvan Bölməsi, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Təbii Ehtiyatlar İnstitutu, Bioresurslar İnstitutu (Naxçıvan) və Batabat Astrofizika Rəsədxanasının birgə təşkilatçılığı ilə baş tutub.

Konfransı giriş sözü ilə AMEA Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev açdı.

AMEA-nın 80 illik fəaliyyətindən danışan bölmə sədri qeyd edib ki, bu elm məbədinin sələfi 1923-cü ildə yaranmış Azərbaycan Tədqiq və Təbəbbö Cəmiyyəti olmuşdur. Belə ki, Azərbaycanda elmə sistemli yanaşmanın əsası məhz həmin cəmiyyət tərəfindən qoyulmuş, 1932-ci ildə SSRİ Elmlər Akademiyasının Zaqafqaziya filialının Azərbaycan şöbəsi, 1935-ci ildə həmin şöbə əsasında SSRİ Elmlər Akademiyasının Azərbaycan filialı formalaşdırılmışdır. Nəhayət, 1945-ci il martın 27-də Azərbaycan Elmlər Akademiyası təsis olunmuş, mart ayının 31-də onun strukturu formalaşdırılmışdır.

Elmin cəmiyyətin inkişafındakı önəminə diqqət çəkən nətiq çıxışının davamında AMEA-nın 80 illik fəaliyyətini dövrlər üzrə yığcam təhlil edib. Vurğulanıb ki, Azərbaycan EA-nın inkişafının ən əlamətdar mərhələ Ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəyə rəhbərliyinin Birinci dövrünə təsadüf edir. 1983-1993-cü illərdə tənəzzül dövrünü yaşayan Azərbaycan EA Ümummilli Liderin ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə gəlməsi ilə özünün yüksələn inkişaf yoluna qədəm qoymuşdur. 2001-ci ildə Ulu Öndərin xüsusi Sərəncamı ilə Azərbaycan Elmlər Akademiyasına "Milli" statusunun verilməsi, 2016-cı ildə "Elm haqqında Azərbaycan Respublikası Qanunu"nun qəbul olunması, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə 27 mart - Elm Gününün təsis edilməsi, o cümlədən elm sahəsində aparılan islahatlar elmə və elm adamlarına göstərilən diqqətin təzahürüdür.

Bölmə sədri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının fəaliyyəti dövründə əldə olunan əsas elmi nailiyyətlər və aparılan məqsədyönlü islahatlar barədə danışdı.

Çıxışının sonunda akademik konfrans iştirakçılarını AMEA-nın 80 illik yubileyi, Elm Günü, qarşıdan gələn Novruz və Ramazan bayramları münasibətilə təbrik edib, onlara xoş arzularını çatdırdı.

Konfrans öz işinə məruzələrin təqdimatı ilə davam edib.

Bölmənin Əlyazmalar Fondunun direktoru filologiya elmləri doktoru, dosent Fərman Xəlilov "Azərbaycan Elmlər Akademiyasının yaranmasında Tədqiq və Təbəbbö Cəmiyyətinin rolu", İncəsənət, Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü Əbülfəz Quliyev "Azərbaycan Elmlər Akademiyası inkişaf yollarında: 1945-1969-cu illər", Tarix, Etnoqrafiya və Arxeologiya İnstitutunun direktor müavini, AMEA-nın müxbir üzvü Vəli Baxşəliyev "Heydər Əliyev və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası", Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Təbii Ehtiyatlar İnstitutunun direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü Tofiq Əliyev "Azərbaycan Elmlər Akademiyasının yaranmasından sonra Naxçıvanda fundamental və tətbiqi elm sahələrinin inkişafı", Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Batabat Astrofizika Rəsədxanasının direktor vəzifəsini müvəqqəti icra edən Ruslan Məmmədov "Azərbaycan Elmlər Akademiyasının yaranması və astronomiya elminin inkişafı məsələləri", Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi Bioresurslar İnstitutunun direktoru biologiya elmləri doktoru, dosent İsmayıl Məmmədov "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası 2003-2025-ci illərdə" mövzusunda məruzə ediblər.

Azərbaycanda elmi ədəbiyyatın nəşr tarixi

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsində 27 mart - Azərbaycan Respublikasında "Elm günü" ilə bağlı silsilə tədbirlər çərçivəsində növbəti elmi seminar keçirilib. BDU və AMEA-nın birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə professor-müəllim heyəti, tələbələr, magistrant və doktorantlar, həmçinin AMEA əməkdaşları iştirak ediblər.

İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsinin dekanı dosent Ələmdar Cabbarlı seminarı giriş sözü ilə açaraq iştirakçıları salamlayıb, hər kəsi qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə təbrik edib. Bildirib ki, ölkəmizdə məhz 27 mart tarixinin "Elm günü" kimi qeyd edilməsi AMEA-nın yaranması ilə bağlıdır. Qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 9 aprel 2018-ci ildə imzaladığı Sərəncamla hər il martın 27-si Azərbaycanda "Elm günü" kimi qeyd edilir. "Elm günü" münasibəti ilə fakültədə silsilə tədbirlər keçirildiyini deyən dekan bu gün təşkil edilən yeddinci seminarda AMEA-nın "Elm" nəşriyyatının direktoru, Avropa Elmi Redaktorlar Assosiasiyasının Azərbaycan bölməsinin sədri filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Səbuhi Qəhrəmanov məruzəsinin dinləniləcəyini bildirib. Vurğulanıb ki, bugünkü tədbir, həmçinin AMEA-nın 80 və "Elm" nəşriyyatının 100 illik yubileyinə həsr edilib.

Sonra AMEA-nın "Elm" nəşriyyatının direktoru fil.ü.f.d. Səbuhi Qəhrəmanov "Azərbaycanda elmi ədəbiyyatın nəşr tarixi" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. Nətiq mövzusunun aktuallığını vurğulayaraq bildirib ki, elmi ədəbiyyatın nəşri akademik biliklərin sistemləşdirilməsi və yayılmasında mühüm rol oynayır. O, qeyd edib ki, akademik nəşriyyat fəaliyyəti ölkədə elmin inkişafına, onun global elm məkanına inteqrasiyasına, eləcə də tədqiqatların metodoloji cəhətdən beynəlxalq standartlara uyğunlaşmasına töhfə verir. Elmin inkişafının cəmiyyətin tərəqqisinin əsas göstəricilərindən biri olduğunu deyən məruzəçi bildirib ki, hər hansı bir sahənin formalaşması, ilk növbədə, həmin sahədə aparılan elmi tədqiqatlar və onların geniş şəkildə yayılmasına ilə bilavasitə bağlıdır. Direktor elmi biliklərin sistemləşdirilərək cəmiyyətə təqdim edilməsinin məhz elmi nəşrlər vasitəsilə mümkün olduğunu vurğulayıb.

Məruzəçi elmi ədəbiyyatın nəşr tarixinin Azərbaycanda elmin inkişaf mərhələləri və elmi təşkilatlanmanın formalaşması kontekstində sistemli şəkildə araşdırılmasının vacibliyini vurğulayıb: "Akademik İsa Həbibbəyli haqqı olaraq ötən əsr elmimizin təşkilatlanma mərhələsi adlandırılır. O, 1923-1945-ci illəri akademiya quruculuğu üçün qurumun yaradılmasının başlanğıc, hazırlıq dövrləri, 1945-1969-cu illəri Akademiyanın təşkilatlanması və elmi əsaslarının formalaşdırılması dövrü, 1969-1982-ci illəri intibah dövrü kimi seçiyələndirir. İsa Həbibbəyli 1983-1993-cü illəri tənəzzül və böhran mərhələsi, 1993-2003-cü illəri Milli Elmlər Akademiyasının quruculuq dövrü, 2003-2022-ci illəri modernləşdirmə mərhələsi, 2022-ci ildən etibarən isə Milli Elmlər Akademiyasının yeniləşmə və islahatlar dövrü kimi dəyərləndirir. Şübhəsiz ki, elmin inkişaf mərhələləri elmi ədəbiyyatın nəşr tarixinə də öz təsirini göstərib".

Nətiq AMEA-nın "Elm" nəşriyyatının fəaliyyət göstərdiyi yüz il ərzində elmi ədəbiyyatın nəşr tarixindəki rolundan danışdı. O, bu işdə nəşriyyata müxtəlif illərdə rəhbərlik etmiş Ziya Bünyadov, Əjdər Xanbəyev, Faiq Məlikov, Şirindil Alışanlı və digər ziyalıların böyük əməyinin olduğunu söyləyib, onların əldə etdikləri nailiyyətləri diqqətə çatdırdı.

Nəşriyyatın beynəlxalq əməkdaşlığından danışan nətiq bildirdi ki, müəssisə Beynəlxalq Elmlər Akademiyaları Assosiasiyası (BEAA) ilə əməkdaşlıq edir, akademik kitab nəşri sahəsində əlaqələrini gücləndirir. S.Qəhrəmanov 2020-ci ildə BEAA-nın Kitab nəşri və kitab mədəniyyəti üzrə Elmi Şurasının üzvü seçilib, nəşriyyatın 9-12 mart 2021-ci il tarixlərində Türkiyədə təşkil olunmuş "6th Istanbul Publishing Fellowship Program"nda xarıncan iştirak edərək sertifikatla layiq görüldüyünü deyib. Həmçinin vurğulayıb ki, nəşriyyatda hazırlanan "Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində 1648-1991. Sənədlər və materiallar" adlı kitab 24-26 iyun 2022-ci il tarixlərində Qırğıstanın paytaxtı Bişkek şəhərinin Müstəqil Dövlətlər Birliyinin İcraiyyə Komitəsinin təşkilatçılığı ilə hər il keçirilən "Kitab sənəti" adlı beynəlxalq kitab müsabiqəsində "Elm və təhsil" nominasiyası üzrə I yerə sahib olub. Məruzəçi nəşriyyatın 2019-cu ildən etibarən hər il respublika və beynəlxalq əhəmiyyətli sergilərdə fəal iştirak etdiyini, dəfələrlə diplom və sertifikatlarla layiq görüldüyünü diqqətə çatdırdı.

Direktor 2023-cü ildə AMEA-nın Rəyaset Heyətinin müvafiq qərarı ilə "Elm" nəşriyyatının Avropa Elmi Redaktorlar Assosiasiyası (EASE) ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsinə dair müvafiq qərar qəbul etdiyini, EASE-nin nəzdində XI daimi bölmə - Azərbaycan bölməsi yaradıldığını nəzərə çatdırdı.

S.Qəhrəmanov son bir neçə ildə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin rəhbərliyi ilə Akademiyada həyata keçirilən yeniləşmə və islahatlar çərçivəsində "Elm" nəşriyyatının modernləşmə və inkişaf prosesi keçdiyini bildirdi: "Akademiya rəhbərliyinin nəşriyyata göstərdiyi diqqət və qayğı nəticəsində müəssisənin fəaliyyəti müasir tələblər səviyyəsinə qaldırılıb, beynəlxalq əməkdaşlıq əlaqələrini daha da genişləndirib. 25 ildən artıq müddət ərzində texniki bazasında heç bir yenilik edilməyən nəşriyyat son iki il ərzində maddi-texniki bazasını əsaslı şəkildə yeniləyərək müasir standartlara uyğunlaşdırılıb".

Məruzə dinləniləndikdən sonra mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb. Fakültə dekanı dosent Ələmdar Cabbarlı, Sənəd menecmenti kafedrasının müdiri pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Nadir İsmayılov, Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri dosent Elçin Əhmədov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Solmaz Sadiqova çıxış edərək məruzənin sistemli şəkildə hazırlandığını bildirdilər. Vurğulanıblar ki, məruzədə Azərbaycanda elmi ədəbiyyatın nəşr tarixi sistemli şəkildə təhlil olunub, inkişaf istiqamətləri, əldə olunmuş mühüm nəticələr ətrafı şəkildə göstərilib. S.Qəhrəmanovun çıxışında "Elm" nəşriyyatının tarixinə, elmi ədəbiyyatın nəşrinə dair dəyərli məlumatlar verdiyini qeyd edən nətiqlər məruzəni fakültənin tələbələri, gələcəkdə nəşriyyat fəaliyyəti ilə məşğul olacaq gənc kadrlar üçün mühüm töhfə kimi qiymətləndiriblər.

Şəki Regional Elmi Mərkəzinin Elmi Şurasının növbəti iclası

AMEA-nın Şəki Regional Elmi Mərkəzinin (REM) Elmi Şurasının növbəti iclası keçirilib.

İclasda Elmi Şuranın üzvləri, elmi işçilər və aidiyyəti şəxslər iştirak ediblər. Əvvəlcə Şəki REM-in baş direktoru, fiz.ü.f.d. dos. Yusif Şükürlü iştirakçıları gündəlikdəki məsələlərlə tanış edib, gündəlik səsə qoyularaq qəbul edilib.

Gündəlikdəki ilk məsələ "AMEA-nın Şəki REM-nin 2025-ci il üçün Elmi Şura üzvlərinin yeni siyahısının təsdiq edilməsi" haqqında olub.

Yusif Şükürlü bildirdi ki, 2025-ci ildən Elmi Şuranın yeni tərkibi 15 nəfər elmlər doktoru və fəlsəfə doktorundan ibarət elmi heyət olaraq təsdiqlənib. Direktor Şəki REM-in gələcək elmi fəaliyyətində daha böyük uğur və nailiyyətlər əldə edəcəyinə inamını ifadə edib.

Müzakirəyə çıxarılan növbəti məsələlər "Xalq Şairi Bəxtiyar Vahabzadənin 100 illik yubileyinin keçirilməsinə dair Tədbirlər planının hazırlanması və icrası", eləcə də "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Üzeyir Hacıbəylinin 140 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 3 fevral 2025-ci il tarixli Sərəncamının icrasından irəli gələn vəzifələr" barədə olub. Mərkəzin elmi işlər üzrə direktor müavini fil.e.d., dos. Kamil Adışirinov qeyd edib ki, göstərilən məsələlərlə bağlı 2025-ci il ərzində 9 tədbirin icra edilməsi nəzərdə tutulur.

Sonra bio.ü.f.d. Fərhad Əzizov Üzeyir Hacıbəylinin 140 illiyi ilə bağlı təklifini səsləndirib. O, "Üzeyir Hacıbəylinin bəstəkarlıq məktəbi və Şəki" mövzusunda tədbirin təşkil edilməsinin zəruri olduğunu nəzərə çatdırıb, təklif səsə qoyularaq qəbul edilib.

Tədbirdə "AMEA-nın Redaksiya-Nəşriyyat Şurasının tərkibində dəyişiklik edilməsi haqqında" 7 mart 2025-ci il tarixli qərar barədə elmi katib Vəfa Atayeva məlumat verib. O, şura iştirakçılarını Redaksiya-Nəşriyyat Şurasının yeni tərkibi ilə tanış edib.

Elmi Şurada Şəki REM-in Türk dünyasının böyük Şairi Bəxtiyar Vahabzadənin 100-cü ildönümü münasibətilə "VII Beynəlxalq Bəxtiyar Vahabzadə Türk Dünyası Dil, Tarix, Mədəniyyət və Ədəbiyyat Konfransı"na tərəfdaş olaraq qoşulması qərara alınıb və konfransın elmi komitəsi üçün 6 nə-

fərdən ibarət elmi heyət müəyyənləşdirilib.

İclasda, həmçinin "Azərbaycan təhsil tarixinə dair oçerklər" kitabının çapa tövsiyə edilməsi ilə bağlı qərar qəbul edilib.

Bundan başqa, Şəki REM-də yeni şöbənin yaradılması zərurəti ortaya çıxdığından digər iki şöbənin adında dəyişiklik edilməsinə və şöbələrin Ədəbi-mədəni mühit və folklor şöbəsi, Tarix və epiqrafika şöbəsi, Arxeologiya və etnoqrafiya şöbəsi kimi formalaşdırılmasına qərar verilib.

Sonda Bitkilərin biomüxtəlifliyi və Genofond şöbəsinə müdir vəzifəsinə və kiçik elmi işçi vəzifələrinə seçki keçirilib. Biologiya üzrə fəlsəfə doktoru Fərhad Əzizov Bitkilərin biomüxtəlifliyi və Genofond şöbəsinin müdiri vəzifəsinə, Songül Məmmədova və Ayygün Babazadə isə kiçik elmi işçi vəzifələrinə seçiliblər.

Milli Kitabxana "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası - 80" adlı virtual və ənənəvi sərgilər hazırlayıb

Milli Kitabxanada "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası - 80" adlı virtual sərgi və geniş ənənəvi kitab sərgisi təqdim olunub.

Kitabxanadan AZƏRTAC-a bildirilib ki, sərgilərdə rəsmi sənədlər, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yaranması, tarixi, elmin inkişaf mərhələləri, elm ocağının təsisçiləri, alimləri, əməkdaşların elmi tədqiqatları, ayrı-ayrı institutlarının nəşrləri, elmi əsərləri, Azərbaycan və xarici dillərdə ədəbiyyatlar, Milli Kitabxananın görkəmli elm xadimləri haqqında nəşr etdiyi biblioqrafialar, dövrü mətbuatda çap olunan yubiley məqalələri nümayiş olunur.

Ənənəvi sərgi bir həftə davam edəcək.

MEK-in "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası - 80" virtual sərgisi

AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanası (MEK) 27 mart - Elm Günü münasibətilə "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası - 80" adlı virtual sərgi hazırlayıb.

Virtual sərgidə Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin AMEA haqqında dəyərli fikirləri, Azərbaycan Respublikasında "Elm günü"nin təsis edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında Sərəncamı yer alıb.

Bundan əlavə, Akademiyanın tarixi inkişaf mərhələləri, təsis olunması və fəaliyyətinə dair ətraflı məlumatlar təqdim edilir. Heydər Əliyev və Elmlər Akademiyası bölməsində Ümummilli Liderin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illərdə Akademiyanın fəaliyyətinin intibah dövrü olduğu, ikinci dəfə hakimiyyətə gəlişindən sonra AMEA-nın nüfuzunun, səlahiyyətlərinin və funksiyalarının artırılması sahəsində ciddi addımlar atıldığı qeyd olunub. Yeniləşmə dövrü bölməsində isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin yüksələn xətlə inkişafı proseslərinə uyğun olaraq, Akademiyanın modernləşməsi, islahatların aparılması yer alıb.

Akademiyanın ayrı-ayrı illərdəki hesabatları, elmi ədəbiyyat, beynəlxalq elmi konfransların materialları, biblioqrafik göstəricilər, soruq-biblioqrafik məlumat kitabları və digər dəyərli nəşrlər sərgidə müxtəlif dillərdə oxuculara təqdim olunur.

MEK-də ənənəvi formada da təşkil olunan sərgi ilboyu mütəmadi yenilənəcək və davam etdiriləcək.

"Vikipediya"nın Azərbaycan dili bölməsində dərinlik 52 oldu

"Vikipediya" platformasının Azərbaycan dili bölməsi hər keçən gün zənginləşir və bu da ana dilimizdə məlumatların əlçatanlığını təmin edir. Artıq Azərbaycan dili bölməsinə müraciət edənlərin sayı milyonları keçir.

52	Lithuanian	lietuvių	lt	221,805	551,805	7,517,430	9	196,414	356	26,430	30
53	Galician	galego	gl	220,217	541,631	7,012,702	6	153,383	265	36	27
54	Urdu	اردو	ur	219,736	1,452,073	7,296,694	8	192,375	258	7,656	162
55	Azerbaijani	azərbaycanca	az	203,127	604,546	8,073,150	13	307,463	533	14,879	52
56	Slovenian	slovensčina	sl	192,164	458,420	6,404,256	22	240,821	327	8,957	31
57	Georgian	ქართული	ka	180,884	498,435	4,761,823	6	167,931	282	15,904	29
58	Ladin	Ladin	lld	180,780	187,720	241,823	3	9,488	37	4	0

Bu günlərdə Azərbaycan "Vikipediya" icmasının səmərəli fəaliyyəti nəticəsində "Vikipediya"da dərinlik (keyfiyyət) göstəricisi 51-dən 52-yə yüksəlib. Göstərici "vikipediya"da qrupların birgə fəaliyyətdən xəbər verir. Nəticə etibarilə Azərbaycan dilində olan məlumat bazası zənginləşir və məqalələrin təkmilləşdirilməsi prosesi davam etdirilir.

Qeyd edək ki, bir neçə ildir AMEA institutlarının əməkdaşları üçün könüllü olaraq "Vikipediya" təlimləri keçirilir. Təlimlərin keçirilməsində məqsəd AMEA-nın elmi müəssisə və təşkilatlarında könüllü "Vikipediya" qruplarının formalaşdırılmasıdır. Son bir ildə isə AMEA Rəyasət Heyəti aparatının "Elektron Akademiya" şöbəsinin təşkilatçılığı ilə Mərkəzi Elmi Kitabxanada "Vikipediya" təlimləri təşkil edilmişdir.

ELAN-MÜSABİQƏ

"Rəqəmsal tibb 4.0: problemlər, imkanlar və perspektivlər" II respublika elmi-praktiki konfransı

23 may 2025-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi, Milli Məclisin Səhiyyə Komitəsi, Milli Onkologiya Mərkəzi, Azərbaycan Tibb Universiteti, Elm və Təhsil Nazirliyinin İnformasiya Texnologiyaları İnstitutu, Azərbaycan Texniki Universiteti və Biofizika İnstitutunun təşkilatçılığı ilə "Rəqəmsal tibb 4.0: problemlər, imkanlar və perspektivlər" II respublika elmi-praktiki konfransı keçiriləcəkdir.

Konfransın məqsədi rəqəmsal transformasiya şəraitində Azərbaycanda generasiya olunan böyük həcmli rəqəmsal səhiyyə və tibb məlumatlarının toplanması, emalı və mübadiləsi, süni intellekt texnologiyaları əsasında müxtəlif təyinatlı tibbi informasiya sistemlərinin yaradılması və tətbiqi, tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, tibbi biliklərə əlçatanlığın artırılması, pasiyentlərin məmnunluğunun təmin edilməsi, əsaslandırılmış həkim qərarlarının qəbulu prosesində meydana gələn bir çox məsələlərin elmi müstəvidə həlli zərurətinə diqqət artırılması, Sənaye 4.0 çağırışları kontekstində ölkənin səhiyyə infrastrukturunun konseptual və arxitektur-texnoloji əsaslarının formalaşdırılması istiqamətində mövcud olan problemlərin, imkanların və perspektivlərin müza-

kirəsi üçün intellektual dialoq platformasının təşkilindən ibarətdir.

Konfransın əsas istiqamətləri

- Sənaye 4.0 çağırışları kontekstində ölkənin səhiyyə və tibb infrastrukturunun formalaşmasının elmi-texnoloji problemləri

- Səhiyyənin təşkili, müalicə və diaqnostika prosesində süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi məsələləri

- Ölkə miqyasında fasiləsiz generasiya olunan böyük həcmli tibbi verilənlərin toplanması, intellektual emalı, etibarlı saxlanması, təşkili və idarə olunması problemləri

- Səhiyyə və tibb fəaliyyəti prosesində toplanan fərdi məlumatların kibertəhlükəsizliyinin təmin olunması problemləri

- Rəqəmsal transformasiyalar şəraitində ölkədə səhiyyə və tibb fəaliyyətinin normativ-hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi və inkişafı məsələləri

- Tibbi informatika və biotibbi mühəndislik sahəsində kadr hazırlığı problemləri

Məruzələrin tərtibatına dair tələblər:

- Konfransa onun istiqamətlərinə uyğun, aktual elmi-praktiki problemlərə həsr olunmuş elmi məruzələr qəbul olunur

- Məruzənin həcmi 4 səhifədən (cədvəl, şəkil və ədəbiyyat daxil olmaqla) az olmamalıdır

- Məruzə elektron şəkildə digitalhealth@iit.science.az ünvanına göndərilməlidir

- Məruzədə problemin aktuallığı, məsələnin qoyuluşu, həlli yolları və əldə olunmuş nəticələrin elmi-praktiki əhəmiyyəti əks olunmalıdır

- Məruzənin formatı IEEE standartına uyğun olmalıdır (Nümunə: Sample_IEEE (eng).doc, Sample_IEEE (aze).doc)

- Düsturlar Microsoft Equation redaktorunda (standart parametrlər ilə) yığılmalıdır

- Məqaləyə məruzənin adı, xülasəsi və müəllif(lər)in soyadı ingilis dilində əlavə edilməlidir

- Məruzəçilər MS PowerPoint redaktorunda "On-screen Show" formatında slaydlar hazırlamalıdır.

- Məruzəni konfransın işçi dillərindən (Azərbaycan, ingilis və rus) birində təqdim etmək olar.

Mühüm tarixlər:

20 aprel 2025-ci il - Məruzələrin təqdim edilməsi üçün son tarix

30 aprel 2025-ci il - Məruzələrin elmi ekspertizasının nəticəsi haqqında müəlliflərin məlumatlandırılması tarixi

23 may 2025-ci il - Konfransın iş gününü

Əlaqə məlumatları:

Ünvan: AZ1141, Bakı şəhəri,

B.Vahabzadə küçəsi, 9.

ETN informasiya

Texnologiyaları İnstitutu

Tel: (+994 12) 539-97-39;

537-22-97

E-poçt:

digitalhealth@iit.science.az

Fizika İnstitutu

2.5 Qeyri-kristallik yarımqeçiricilərin fizikası və elektronikasi laboratoriyası üzrə:

laboratoriya rəhbəri - 1 şt.

baş elmi işçi - 2 şt.

aparıcı elmi işçi - 1 şt.

böyük elmi işçi - 4 şt.

elmi işçi - 1 şt.

2.6 Optoelektronika laboratoriyası üzrə:

böyük elmi işçi - 1 şt.

2.7 Nazik təbəqəli strukturlar laboratoriyası üzrə:

baş elmi işçi - 1 şt.

aparıcı elmi işçi - 1 şt.

böyük elmi işçi - 1 şt.

elmi işçi - 1 şt.

2.8 İnfraqırmızı fotoelektronika və plazma hadisələri laboratoriyası üzrə:

böyük elmi işçi - 1 şt.

2.10 Spektroskopik ellipsometriya laboratoriyası üzrə:

laboratoriya rəhbəri - 1 şt.

aparıcı elmi işçi - 2 şt.

2.14 "Materialşünaslıq" laboratoriyası üzrə:

aparıcı elmi işçi - 1 şt.

elmi işçi - 1 şt.

2.17 Kristalloqrafiya laboratoriyası üzrə:

aparıcı elmi işçi - 4 şt.

böyük elmi işçi - 1 şt.

2.18 "Kvant informatikası" laboratoriyası üzrə:

böyük elmi işçi - 1 şt.

elmi işçi - 1 şt.

3.1 Darzolaqlı yarımqeçiricilər və yuxarıtemperaturlu ifratqeçiricilər laboratoriyası üzrə:

baş elmi işçi - 1 şt.

aparıcı elmi işçi - 2 şt

3.2 "Yarımqeçiricilərdə tarazlıqda olmayan elektron proseslərinin fizikası" laboratoriyası üzrə:

aparıcı elmi işçi - 1 şt

3.4 "Bərk cisim elektronikasi" laboratoriyası üzrə:

laboratoriya rəhbəri - 1 şt.

3.5 Epitaksial təbəqələr və strukturlar laboratoriyası üzrə:

laboratoriya rəhbəri - 1 şt.

baş elmi işçi - 1 şt.

aparıcı elmi işçi - 1 şt

3.6 "Akustooptika" laboratoriyası üzrə:

böyük elmi işçi - 1 şt

3.7 "Kristallofizika" laboratoriyası üzrə:

laboratoriya rəhbəri - 1 şt.

aparıcı elmi işçi - 2 şt

böyük elmi işçi - 1 şt

3.9 "Nano- və aktiv kompozitlər" laboratoriyası üzrə:

aparıcı elmi işçi - 1 şt

3.10 Ferroelektriklər və funksional materiallar laboratoriyası üzrə:

baş elmi işçi - 1 şt.

böyük elmi işçi - 1 şt

V."Elmi innovasiya və beynəlxalq əlaqələr" şöbəsi üzrə:

şöbə müdiri - 1 şt

Müsabiqədə elmlər doktorları və fəlsəfə doktorları iştirak edə bilər. Müsabiqənin müddəti elan çap olunduğu gündən etibarən 1 aydır. Sənədlər müsabiqənin müvafiq tələblərinə uyğun olmalıdır.

Ünvan: Az - 1143, H.Cavid 131,

Telefon: 539-74-23

Redaksiya heyəti:

İsa Həbibbəyli, Dilqəm Tağıyev, İbrahim Quliyev, Nərgiz Paşayeva, Rasim Əliquliyev, Tofiq Nağıyev, İradə Hüseynova, Gövhər Baxşəliyeva, Arif Həşimov, Cəmil Əliyev, İsmayıl Hacıyev, Fuad Əliyev

Baş redaktor: Ağahüseyn Şükürov

Ünvan: AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi 30.
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti

e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Tiraj: 2000

Славный путь развития

Распоряжение Президента Ильхама Алиева в связи с 80-летием НАНА - выражение наивысшей оценки, данной отечественной науке

19 марта состоялось специальное заседание Президиума НАНА, в котором приняли участие глава академии академик Иса Габиббейли, члены и заведомы аппарата президиума, директора научных учреждений и организаций НАНА.

Открыв заседание вступительным словом, академик Иса Габиббейли сообщил, что специальное заседание президиума посвящено предстоящим задачам, связанным с исполнением Распоряжения Президента Азербайджанской Республики от 18 марта 2025 года "О праздновании 80-летия Национальной академии наук Азербайджана".

Академик Иса Габиббейли отметил также, что 18 марта в республике отмечался Илахыр чяршяньбя (последний вторник перед праздником Новруз), и данное распоряжение главы государства удвоило праздничное настроение сотрудников НАНА, которые посвятили свою жизнь науке.

Сказав, что распоряжение о праздновании 80-летия НАНА было встречено учёными с чувством большой радости и благодарности, академик Иса Габиббейли добавил, что этот важный государственный документ является выражением наивысшей оценки, данной отечественной науке, Академии наук и учёным.

Четвертый юбилей

Распоряжение главы государства, продолжил руководитель НАНА, является выражением высокой оценки, данной заслугам наших выдающихся учёных, которые внесли весомый вклад в развитие Азербайджанского государства, развитие идеологии азербайджанства и подготовку национальных кадров, создали научные школы, а также уважения и почтения к настоящему и будущему самой Академии наук, прошедшей 80-летний славный путь развития.

Академик Иса Габиббейли сообщил, что на протяжении 80-ти лет юбилей Академии наук отмечались всего три раза: "В 1975 году по инициативе общенационального лиде-

ра Гейдара Алиева отмечался 30-летний юбилей НАНА. На следующем этапе по соответствующим распоряжениям Президента Ильхама Алиева в 2005 и 2015 году на государственном уровне были отпразднованы 60-летний и 70-летний юбилей академии. По Распоряжению Президента Ильхама Алиева от 18 марта 2025 года юбилей Академии наук будет отмечаться в четвёртый раз".

Академик Иса Габиббейли подчеркнул, что празднование 80-летия НАНА в период, когда полностью восстановлены территориальная целостность и суверенитет Азербайджана, делает это событие ещё более знаменательным и отметил, что проведение 80-летия академии вместе с Министерством науки и образования внесёт свой вклад в ещё большее расширение интеграции науки и образования в новый исторический период.

Историческое событие

В рамках юбилея, продолжил академик Иса Габиббейли, пройдут мероприятия в Баку и в регионах, где функционируют научные отделения и центры НАНА, а также в братской Турции и академиях наук тюркских государств в Центральной Азии, новое поколение и мировое сообщество будут ознаменены с пройденным отечественной наукой славным историческим путём. Академик добавил, что также в рамках юбилея будут изданы более 20-ти фундаментальных монографических трудов, библиографических книг, среди которых будут издания, способствующие ознакомлению общественности зарубежных стран с НАНА и повествующие об ее пройденном пути развития.

В заключение своего выступления глава НАНА поблагодарил Президента Азербайджана Ильхама Алиева от имени многотысячного коллектива Академии наук, Президиума НАНА и от своего имени за подписание им важного исторического документа и подчеркнул, что учёные Азербайджана тесно сплочены вокруг главы государства, поддерживают проводимую им внутреннюю и

внешнюю политику, уверенно продолжают свою научную деятельность во имя развития нашего государства и защиты национальных интересов.

Возвращая научные традиции

Затем вице-президент НАНА академик Ирада Гусейнова зачитала Распоряжение Президента Азербайджанской Республики от 18 марта 2025 года "О праздновании 80-летия Национальной академии наук Азербайджана".

В своих выступлениях вице-президенты НАНА академики Расим Алигулиев, Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, академик-секретарь НАНА академик Ариф Гашимов, членкор Гурбан Етирмишли, профессор Керим Шукюрлов, доктора философии по истории Фархад Гулиев и филологии Хикмет Гулиев подчеркнули, что президентское распоряжение о праздновании 80-летия НАНА - историческое событие, наивысшая оценка, данная науке в Азербайджане, учёным, интеллектуальной прослойке общества, а подписание этого документа накануне праздника Новруз и Дня науки стало причиной двойной радости учёных.

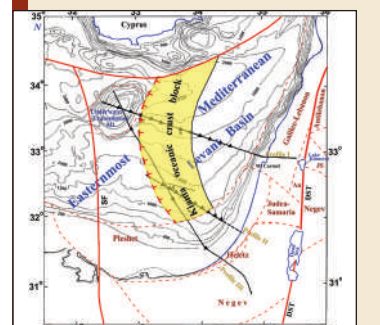
Также отмечалось, что указанный документ будет способствовать возвращению к научным традициям, связанным с именами выдающихся учёных, которые посвятили свою жизнь науке и создали в республике научные школы. Ораторы сообщили, что НАНА всегда была окружена вниманием и заботой общенационального лидера Гейдара Алиева и Президента Ильхама Алиева. Помимо этого, в выступлениях говорилось, что проводимые в академии на протяжении последних трёх лет реформы, нацеленные на обновление, оказали влияние на восстановление авторитета НАНА в обществе и развитие науки в направлении азербайджанства.

После выступлений Президенту Ильхаму Алиеву было направлено благодарственное письмо от имени многотысячного коллектива НАНА.

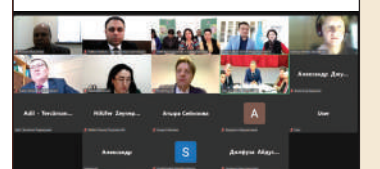
Развивая великие традиции

стр. 10 ⇨

Основано на передовом комплексном анализе

стр. 11 ⇨

Общeturкские культурные ценности

стр. 11 ⇨

A presentation ceremony for the monograph "The Territory of Azerbaijan (1918-2025)" was held at ANAS

page 12 ⇨

Философия пути, ведущего к суверенитету

Искусственный интеллект и современная проблема сознания

В Институте философии и социологии (ИФС) НАНА состоялась международная конференция "Суверенитет, искусственный интеллект и современная проблема сознания". В мероприятии, которое проходило в гибридном формате, приняли участие президент НАНА академик Иса Габибейли, сотрудники ИФС, отдела электронной академии аппарата Президиума НАНА, учёные из Турции, Пакистана, студенты Азербайджанского государственного университета нефти и промышленности.

Открыв конференцию вступительной речью, академик Иса Габибейли сообщил, что мероприятие посвящено Году Конституции и Суверенитета, и знаменательно, что оно проходит накануне 27 марта - Дня науки в Азербайджане. Говоря об истории создания НАНА, академик Иса Габибейли отметил, что фундамент организации научной деятельности в республике был заложен в 1923 году созданием Общества исследования и изучения Азербайджана; в 1929 году эта организация была преобразована в Азербайджанский государственный научно-исследовательский институт, в 1932 году было учреждено Азербайджанское отделение Закавказского филиала Академии наук СССР, а через три года оно было преобразовано в Азербайджанский филиал Академии наук СССР.

Начало начал

Сказав, что тем самым были предприняты важные меры по соз-

данию независимой Академии наук, академик Иса Габибейли добавил, что, наконец, 27 марта 1945 года была создана Академия наук Азербайджана, соучредителями которой стали 15 выдающихся деятелей науки и искусства, а через 4 дня, 31 марта 1945 года, состоялось первое Общее собрание Академии наук, на котором были избраны президент, вице-президенты и академик-секретарь, сформирован первый состав президиума из пяти человек.

С приходом великого лидера Гейдара Алиева к власти в 1969 году, продолжил руководитель НАНА, были достигнуты значительные успехи во всех сферах, в том числе и в области науки, этот период оценивается как период расцвета в истории Академии наук, которая в те годы была удостоена Ордена Дружбы народов. Отметив, что период расцвета продолжался до 1982 года, академик Иса Габибейли сообщил, что 1983-1993 годы в истории Академии наук являются периодом упадка и кризиса.

Он также подчеркнул, что после возвращения выдающегося госу-

дарственного деятеля Гейдара Алиева к власти в 1993 году начался период обновления и возрождения Академии наук, по распоряжению общенационального лидера в 2001 году организации был присвоен статус "национальной", она стала Национальной академией наук Азербайджана.

Сказав, что в 2003-2022 гг. продолжился этап модернизации НАНА, академик Иса Габибейли добавил, что в результате внимания и заботы главы государства в НАНА был создан Парк высоких технологий, были сданы в эксплуатацию новые здания центра "Азербайджанская национальная энциклопедия" и Центральной научной библиотеки.

Руководитель НАНА продолжил: "С 2022 года начался этап обновления и реформ в НАНА. Учитывая призывы главы государства, приоритеты Азербайджанского государства и тенденции развития современной мировой науки, за счёт внутренних ресурсов и штатных единиц в НАНА было создано около 50-ти новых отделов, среди которых есть подразделения, свя-

занные с Западным Азербайджаном, тюркским миром, цифровыми технологиями и искусственным интеллектом".

Национальное достояние народа

Оратор отметил, что благодаря исторической Победе, одержанной под руководством Верховного главнокомандующего Ильхама Алиева в Отечественной войне, а также антитеррористическим мероприятиям был полностью восстановлен государственный суверенитет, во всех уголках республики развевается Государственный флаг, Президент Ильхам Алиев золотыми буквами вписал своё имя в многовековую историю государственности Азербайджана. Академик сообщил, что государственный суверенитет - национальное достояние нашего народа, и в Институте философии и социологии НАНА ведутся исследования, связанные с философией пути, ведущего к суверенитету.

В заключение своего выступления он подчеркнул, что наши

учёные и впредь будут вести исследования с учётом призывов главы государства, приоритетов Азербайджанского государства и тенденции развития современной мировой науки, и тем самым внесут вклад в развитие страны.

Затем выступил директор Института философии и социологии НАНА доктор философских наук, профессор Ильхам Мамедзаде, который сообщил, что философия так же, как и другие отрасли, непосредственно связана с искусственным интеллектом: "Сегодня философия не может развиваться вне искусственного интеллекта. Можно сказать, что искусственный интеллект применяется во всех сферах. Всё развивается, модернизируется. В этих условиях и мы, учёные, пользуемся возможностями искусственного интеллекта".

Профессор Ильхам Мамедзаде подчеркнул, что для устранения проблем, которые могут возникнуть в результате применения искусственного интеллекта, учёные, особенно философы, должны проводить соответствующие научные изыскания и анализировать происходящие события.

Далее на конференции были заслушаны научные доклады и выступления, охватывающие такие темы, как "Краткий анализ суверенитета, идентичности и сознания в Турции и Азербайджане", "Суверенитет: флуктуации между его политологическими и эстетическими аспектами", "Фактор культурного сознания в развитии дипломатических связей", "Проблема идентичности в современном период" и т.д.

Развивая великие традиции

Творчество ашугов направлено на пропаганду национально-духовных ценностей народа

В Центральной научной библиотеке (ЦНБ) НАНА состоялся международный научный симпозиум "Национально-духовные ценности в ашугском искусстве", посвящённый творчеству выдающегося представителя азербайджанского ашугского искусства XX века Микаила Азафлы.

Мероприятие прошло при совместной организации Института фольклора НАНА, Государственной консерватории Кавказского университета (Карс), Благотворительного общества Товузского района и нескольких организаций Турции.

Вначале участники мероприятия возложили цветы к бюсту общенационального лидера Гейдара Алиева в фойе ЦНБ и почтили светлую память гениального лидера.

Сохраняющая единство тюркского мира

Открыв симпозиум вступительной речью, президент НАНА академик Иса Габибейли рассказал о жизни и творчестве великого мастера слова Микаила Азафлы и его исключительных заслугах в пропаганде и развитии искусства исполнения на сазе. Академик подчеркнул, что мероприятие, которое проводится в Год Конституции и Суверенитета, имеет большое значение с точки зрения изучения творчества Микаила Азафлы и более глубокого исследования его наследия в условиях независимости и полного суверенитета страны.

Сказав, что ашугское искусство Азербайджана имеет древнюю историю и богатые традиции, академик Иса Габибейли добавил, что, начиная с выдающейся личности тюркского мира Деде Горгуда до сегодняш-

него дня, ашугская литература развивалась в Азербайджане параллельно с письменной, известны имена ряда выдающихся её представителей.

Руководитель НАНА сообщил, что ашугское искусство в тюркском мире опирается на крепкий фундамент и олицетворяет богатую культуру тюркских народов, основоположником ашугской литературы в тюркском мире является Деде Горгуд - эпос "Китаби-Деде Горгуд" - это наша общая культура и литература, сохраняющая единство тюркского мира в истории.

Классики при жизни

Академик Иса Габибейли отметил также, что среди стран тюркского мира Азербайджан занимает ведущее место в развитии ашугской литературы, испокон веков до наших дней азербайджанский народ взрастил таких представителей ашугского искусства, как Деде Горгуд, Ашуг Гурбани, Хястя Га-

сым, Ашуг Аббас Туфарганлы, Ашуг Пери, Ашуг Алескер и т.д. Своим творчеством, являющимся вершиной ашугского искусства, Ашуг Алескер продолжил и развил его великие традиции.

Сказав, что ашугская литература развивалась и в советский период, в те же годы был создан Союз ашугов Азербайджана, академик Иса Габибейли сообщил, что мастера ашугского искусства Ашуг Шамшир и Микаил Азафлы ещё больше обогатили ашугское искусство, ещё в период советской власти творчество Микаила Азафлы было направлено на пропаганду национально-духовных ценностей народа.

Затем были заслушаны доклады сотрудника Института литературы имени Низами Гянджеви НАНА профессора Газанфара Пашаева, профессора Университета Эрзинджан Бинали Йылдырым Али Кафкасылы и других учёных. В докладах говорилось о значении творчества Микаила Азафлы в развитии азербайджанской культуры и его вкладе в ашугское искусство. Отмечалось, что Ми-

каил Азафлы был одним из мастеров слова, которые развивали ашугское искусство и стали классиками при жизни, он отличался не только своими глубокими знаниями в области ашугского искусства, но и поэтическим мастерством.

От классики до современности

Сообщалось, что основную линию творчества Микаила Азафлы составляют философские мысли, в его произведениях находит отражение философия жизни. Турецкий исследователь Али Кафкасылы, посвятивший творчеству классика диссертацию, назвал Азафлы "знаменосцем современных азербайджанских ашугов".

Далее выступил директор Института фольклора НАНА доктор философии по филологии, доцент Хикмет Гулиев. Говоря о творчестве Микаила Азафлы, он отметил, что мастер слова внёс исключительный вклад в пропаганду и популяризацию нашего фольклора и музыкальной культуры, в чистоту и лиризм нашего языка. Он также отметил, что Микаил Азафлы обогатил азербайджанскую ашугскую поэзию прекрасными стихотворными образцами и напевами, сыграл роль моста в доведении классических традиций до современного периода. Сказав, что тяжёлая жизнь ашуга, жизнь в бегах и в заключении оказали влияние и на его творчество, Хикмет Гулиев добавил, что всё это привело также к созданию произведений на социальную тематику, в которых присутствует жалоба на то время.

Отметим, что в работе симпозиума, который проходил в гибридном формате, приняли участие более 50-ти учёных и исследователей из Азербайджана, Турции, Кыргызстана, Казахстана, Германии и других стран.

Основано на передовом комплексном анализе

По мнению ученых, самая древняя океаническая кора в мире - у берегов Израиля

Азербайджанская государственная нефтяная компания SOCAR, недавно вошедшая в международный консорциум, готовится подписать договор с Министерством энергетики Израиля по разведке газа в Блоке 1 в эксклюзивной экономической зоне Израиля в Средиземном море. Об этом в числе первых сообщило израильское экономическое издание Globes.

Тот же ресурс отмечает, что Баку рассматривает договор по Блоку 1 на северо-западе израильских экономических вод как стратегический шаг, поскольку SOCAR впервые займется бурением за пределами Азербайджана, а участие азербайджанской нефтекомпании в газодобыче Восточного Средиземноморья может привести к серьезным геополитическим последствиям для региона.

Об этом и о многом другом наш корреспондент побеседовал с профессором Тель-Авивского университета, почетным профессором Азербайджанского государственного университета нефти и промышленности, членом Азербайджано-Израильской торговой палаты Львом Эпельбаумом.

Что вы, как человек, имеющий самое прямое отношение к наукам о Земле, думаете о заключении коммерческого контракта SOCAR с Министерством инфраструктуры Израиля на поиски месторождений углеводородов в Восточном Средиземноморье?

Безусловно, это новый позитивный шаг в азербайджано-израильских отношениях. Я это приветствую не только как гражданин Израиля и уроженец Азербайджана, но и как соавтор трех книг и многочисленных статей с моими азербайджанскими коллегами - геологами и геофизиками.

У вас имеется многолетний опыт работы в Восточном Средиземноморье. Что вы, ученый-геофизик, можете сказать об этом регионе?

Начну с небольшого пояснения. При сильном упрощении Земля состоит из трех частей: земной коры, мантии (верхней и нижней) и ядра. Существует два типа коры: океаническая и континентальная - последняя в основном состоит из гранитных (верхняя часть) и базальтовых (нижняя часть) пород.

Океаническая кора более плотная и утонченная и, как правило, состоит из базальтовых пород. В среднем толщина земной коры составляет от 5 до

20 км в океанических районах и от 20 до 80 км на континентах. Структура океанической и континентальной коры в самом Восточном Средиземноморье, где взаимодействуют несколько гигантских океанических плит (Евразийская, Аравийская и Африканская) и более мелкие Синайская и Анатолийская плиты, очень сложна и запутана. Кроме того, как оказалось, здесь присутствует аномальное влияние недавно обнаруженной нами гигантской структуры мантии, расположенной на глубине более 1200 км.

Мой коллега, профессор Тель-Авивского университета Цви Бен-Авраам и я с соавторами (2002), были первыми, кто представил геофизические доказательства (основанные на комплексном анализе сейсмических, гравитационных, магнитных и тепловых данных) существования океанической коры в Восточном Средиземноморье. Наиболее значимым доказательством было отсутствие гранитного слоя коры в Восточном Средиземноморье (примерно в 40-50 км от побережья Израиля), очень низкий тепловой режим (15-30 мВт/м²) и наличие блоков земной коры с обратной намагниченностью. Следует отметить,

которые показали возраст коры в Восточном Средиземноморье - около 220 млн лет. Однако оказалось, что в этих лет недостаточно для южной части Восточного Средиземноморья (южнее Кипра).

Комплексный геолого-геофизический анализ, проведенный нами в 2014, 2015 и 2023 гг., показал, что выявленный блок океанической коры (Рис. 1) соответствует палеомагнитной гиперзоне Киамы. Глубина залегания этого блока составляет 10-11 км, а общий объем - около 120,000 км³. Согласно Международной палеомагнитной шкале, возраст гиперзоны Киамы составляет 255-308 миллионов лет. Мы считаем, что этот океанический блок образовался не более чем 280 миллионов лет назад к северу от современного Персидского залива и затем был перемещен по трансформным разломам в свое нынешнее положение, где он находится уже более 120 миллионов лет. Даже геометрическое расположение этого блока в пределах самого Восточного Средиземноморья указывает на его дискордантное (несхожее, несогласованное) положение по отношению к окружающим структурам - Анатолийской плите и ряду других. Более того, этот блок маркирует западную окраину Левантского океанического террейна и, согласно сейсмическим данным, надринут на более молодую автохтонную левантскую кору. Интересно отметить, что почти в центре проекции этой зоны находится одно из значительных газовых месторождений Восточного Средиземноморья - Левиатан.

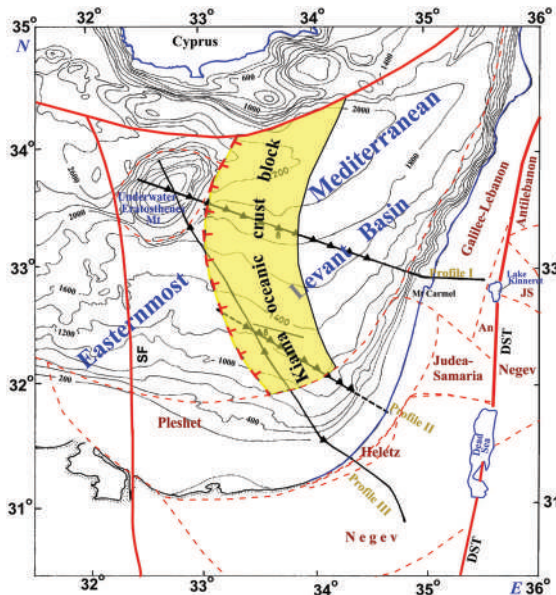

Фото (рисунок) - Положение обнаруженного блока океанической коры Киамы в Восточном Средиземноморье

Почему же этот блок океанической коры не подвергся субдукции?

Недавно обнаруженная вращающаяся гигантская мантийная структура, центр которой находится под островом Кипр, объясняет это явление. Существование этой структуры подтверждается четырнадцатью независимыми геофизико-геологическими факторами (анализом данных GPS, сейсмотомографических разрезов, спутниковыми (а также, наземными и морскими) данными гравитационного поля, синтезом магнитных и палеомагнитных данных, аномалиями геоида и т. д.). Существование этой структуры связано с критической широтой Земли (35о), геометрически точно совпадающей с центром обнаруженной глубокой аномальной структуры, которая вращается против часовой стрелки и существенно влияет на вышележащие литосферные блоки и другие геологические объекты.

Именно вращение этой структуры предотвратило субдукцию блока океанической коры Киамы и позволило этому блоку сохраниться до наших дней. Здесь следует отметить, что исследования продолжаются, и возможно, что в будущем на Земле могут быть обнаружены еще более древние останки океанической коры.

Есть ли какая-то связь между лицензионным участком SOCAR и выявленным блоком Киамы?

Полагаю, что есть. Ведь этот блок сформировался рядом с самым богатым на углеводороды регионом мира - Персидском заливе.

Галия АЛИЕВА

Готовится концептуальное издание

Сегодня по инициативе и под руководством директора Института истории и этнологии имени А.А.Бакиханова НАНА профессора Керима Шукюррова проводится работа над 15-томником "Истории Азербайджана". Об этом заявил заместитель директора по научной работе института доктор исторических наук Ильгар Нифталиев.

"Но прежде мы планируем издать однотомник под названием "История Азербайджана", - продолжил ученый. - В этой книге история Азербайджана охватит как север, так и юг. Потому что до оккупации царской Россией Азербайджан рассматривался как единое политическое пространство. Но после разделения Южный и Северный Азербайджан прошли разные пути развития. Несмотря на это, в книге будут отражены оба пути развития. Это будет своего рода концептуальная книга. Мы также хотим узнать общественное мнение. Мы глубже изучим конкретные периоды нашей истории. То есть, эта работа ведется параллельно: готовится как многотомник, так и однотомник".

Общетюркские культурные ценности

До конца года планируется издание первого тома сборника фольклора тюркских народов

Директор Института фольклора НАНА доцент Хикмет Гулиев принял участие в заседании Международного консультативного комитета по подготовке многоязычного и многотомного сборника фольклора тюркских народов, организованном Фондом тюркской культуры и наследия.

Как сообщили в институте, на мероприятии под руководством президента Фонда тюркской культуры и наследия доктора искусствоведческих наук Актоты Раимкуловой были обсуждены концептуальные основы проекта по подготовке многоязычного и многотомного сборника фольклора тюркских народов, стратегическая дорожная карта, подходы к структуре, содержанию, форме презентации готовящихся сборников.

А. Раимкулова рассказала о ряде проектов, реализуемых Фондом в деле сохранения, пропаганды и изучения тюркской культуры и наследия. Она отметила, что инициатива создания многоязычного и многотомного сборника фольклора тюркских народов была выдвинута Президентом Республики Узбекистан Шавкатом Мирзиёевым. В связи с этим, при поддержке Фонда тюркской культуры и наследия к концу года планируется издание первого тома многоязычного и многотомного сборника фольклора.

Доцент Гулиев в своем выступлении отметил, что углубление культурно-духовных связей с тюркскими государствами является государственной политикой в Азербайджане. Он подчеркнул, что в НАНА, в том числе в Институте фольклора, ведется важная работа в этом направлении. Ученый отметил, что подготовка многоязычного и многотомного сборника фольклора тюркских народов имеет важное значение с точки зрения выявления, актуализации и пропаганды общих тюркских культурных ценностей.

На мероприятии ответственные лица, ученые и специалисты из Казахстана, Кыргызстана, Узбекистана, Турции и Венгрии поделились своими мыслями о создании многоязычного и многотомного сборника фольклора тюркских народов.

В заключение А. Раимкулова отметила необходимость проведения очередных встреч Международного консультативного комитета по созданию многоязычного и многотомного фольклорного собрания тюркских народов. Она также подчеркнула, что дополнительные предложения по подготовленным фольклорным сборникам будут направлены в фонд в письменной форме.

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

A presentation ceremony for the monograph "The Territory of Azerbaijan (1918-2025)" was held at ANAS

A presentation ceremony for the monograph "The Territory of Azerbaijan (1918-2025)" by Vasif Gafarov, member of the Milli Majlis, Doctor of Historical Sciences, Associate Professor, and Khanlar Valiyev, Deputy Prosecutor General of the Republic of Azerbaijan, Military Prosecutor of the Republic of Azerbaijan, and Justice Lieutenant General, was held at the Presidium of ANAS.

The event was attended by the President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli, members of the Presidium of ANAS, the authors of the publication- member of the Milli Majlis, Doctor of Historical Sciences, Associate Professor Vasif Gafarov, and Deputy Prosecutor General of the Republic of Azerbaijan, Military Prosecutor of the Republic of Azerbaijan, Justice Lieutenant General Khanlar Valiyev, members of the Milli Majlis, representatives of the scientific community, the Military Prosecutor's Office, and media members.

The presentation ceremony was opened with a welcome speech by the President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli, who greeted the guests and expressed his pleasure at seeing them at the Academy. He underlined that it is highly significant that the presentation of the book prepared at a high level takes place during the "Year of Constitution and Sovereignty" and, at the same time, it is a great event of ANAS dedicated to the "Year of Constitution and Sovereignty".

The head of ANAS mentioned that sovereignty is a concept encompassing full territorial integrity, and the territory of Azerbaijan was fully restored through the historic Victory achieved in the 44-day Patriotic War under the leadership of Supreme Commander-in-Chief Ilham Aliyev and the anti-terror measures carried out in September 2023. As a result, after nearly 30 years, Azerbaijan has regained its full sovereignty.

Speaking about the merits of the presented publication, Academician Isa Habibbeyli said that the authors of the book addressed two directions-historical and legal aspects. Based on

archival documents of Azerbaijan and neighboring countries, they produced a fundamental monographic work that presents an objective scientific view of historical events.

According to the academician, Doctor of Historical Sciences, Associate Professor Vasif Gafarov conveys to readers, with undeniable facts, the transfer of historical Azerbaijani territories to Armenia and the deportation of our compa-

trients from Western Azerbaijan in the presented research work. It was also emphasized that the great struggle led by National Leader Heydar Aliyev against Armenian territorial claims during the Soviet era, as well as the historic Victory achieved under the leadership of Victorious Supreme Commander-in-Chief Ilham Aliyev, is presented with facts.

Academician Isa Habibbeyli said that the legal aspects of historical events were touched upon in the publication by the Military Prosecutor of the Republic of Azerbaijan, Justice Lieutenant General Khanlar Valiyev, and a legal-political assessment of the facts was provided.

Academician Isa Habibbeyli mentioned that the publication, reflecting the historical panorama from 1918 to 2025, is a significant contribution to Azerbaijani historiography and aligns with the concept of return to Western Azerbaijan announced by the head of state. He emphasized that the book would serve as an important scientific source for specialists in the humanities and social sciences.

Following this, the authors of the book, Vasif Gafarov and Khanlar Valiyev, delivered a comprehensive presentation and introduced their scientific work to the public.

The authors emphasized that modern independent Azerbaijan exists because of National Leader Heydar Aliyev, and spoke about the determination of his most worthy successor, President Ilham Aliyev, the support and care of First Vice-President Mehriban Aliyeva, the wisdom and perseverance of our people, and the bravery and heroism of our military forces, which led to the liberation of historical territories of Azerbaijan from occupation. It was noted that all these are also reflected in the presented book.

The book provides an overview of historical territories of Azerbaijan, examining the territory of the Azerbaijan Democratic

Republic (1918-1920), its total area, and its boundaries. The process of transferring the territories of the Azerbaijan SSR to Armenia after the April 1920 invasion was studied based on specific facts and initial archival documents from that period. The monograph presents an objective depiction of the process in which the territory of the Azerbaijan Democratic Republic, originally 114,000 square kilometers, was reduced to 86.6 thousand square kilometers during the Azerbaijan SSR period, and how the territory of Azerbaijan was taken away against the will of its people.

The Deputy Prosecutor General of the Republic of Azerbaijan, the Military Prosecutor of the Republic of Azerbaijan, Justice Lieutenant General Khanlar Valiyev, emphasized that the mentioned research is only the visible part of the iceberg. He underlined that there is a necessity to conduct a joint comprehensive study by specialists on the historical facts of the occupation of Azerbaijani territories, the genocide committed against our people, and the process of settlement of Armenians in various territories of Azerbaijan.

The Chairman of the Science and Education Committee of the Milli Majlis, Doctor of Historical

Sciences, Professor Anar Isgandarov, the General Director of the Institute of Mathematics and Mechanics, Corresponding Member of ANAS Misir Mardanov, the Director of the Institute of History and Ethnology of ANAS, Doctor of Historical Sciences, Professor Karim Shukurov, Member of the Milli Majlis, Doctor of Political Sciences, Professor Hikmat Babaoglu, and the Head of the Department at Baku State University, Academician Abel Maharramov also made speeches at the event. They emphasized the relevance of the issue studied in the monograph and highly appreciated the significant scientific innovations in the work, the introduction of new scientific theses, and the substantiation of these theses with concrete evidence. Speakers also noted that the book would be very useful for researchers engaged in the history of Azerbaijan, the Caucasus, and international relations, as well as for students and graduate students studying these fields.

Later, Military Prosecutor Khanlar Valiyev made a speech, expressing his gratitude to the Academy's leadership and participants for organizing the event.

At the end, a commemorative photo was taken.

International Academy publishes book on Yagub Mahmudov

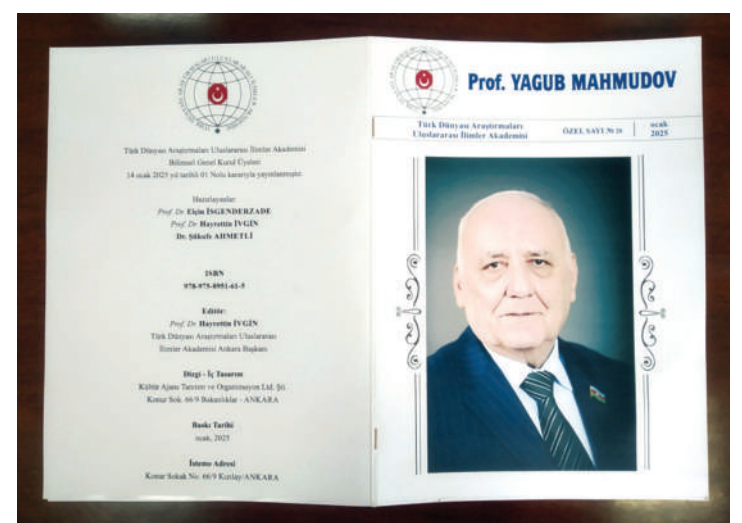
The Turkic World Studies International Academy of Sciences has published a book titled "Professor Yagub Mahmudov" in Azerbaijani, Turkish, and English, following a decision by its General Scientific Council on January 14, 2025.

The scientific editor of the book, which was published in Ankara, is Professor Hayrettin Ivgin, Chairman of the Academy's branch in Ankara.

This edition provides an overview of the life, academic and pedagogical career, and public activities of the esteemed scholar. It also includes a collection of photographs showcasing his life and activities.

Additionally, Yagub Mahmudov was awarded the "Order of Freedom" by the Academy's Award Commission on February 3, 2025, in recognition of his exceptional contributions to science and education in the Turkic world.

A full member of the Academy since 2019, Mahmudov has received numerous prestigious awards, including the "International Golden Star" medal (2019), the "International Atatürk Award" (2019), the "Scientist of the Year in the Turkic World" international award for 2019 (presented in 2020), the "Istiglal Order" (2023), and the "Person of the Year in the Turkic World" international award for 2022 (presented in 2023).

Редакционная коллегия:

Иса Габиббейли, Дильгам Тагиев, Ибрагим Гулиев, Наргиз Пашаева, Расим Алигулиев, Тофик Нагиев, Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, Ариф Гашимов, Джамиль Алиев, Исмаил Гаджиев, Фуад Алиев

Главный редактор: Агагусейн Шукюров

Адрес: Баку, AZ 1001,
ул.Истиглалийят, 30, Президиум НАНА
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Мнение авторов может не совпадать с мнением редакции.

Тираж: 2000